

บทที่ 2

การบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ ในประเทศอังกฤษ

2.1 แนวความคิดที่สนับสนุนให้ประเทศอังกฤษยอมรับบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ

ก่อนที่จะได้ทำการพิจารณาถึงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการที่ประเทศอังกฤษจะยอมรับบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ ในเบื้องต้นสมควรที่จะได้ทำความเข้าใจถึงทฤษฎีและแนวความคิดต่าง ๆ ที่สนับสนุนให้ประเทศอังกฤษยอมรับให้มีการบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศอันอาจก่อให้เกิดการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีอยู่ในประเทศของตนต่อไปได้ โดยผู้เขียนเห็นว่าสามารถแยกทฤษฎีและแนวความคิดดังกล่าวได้เป็น 3 ประการที่สำคัญ อันได้แก่ แนวความคิดเรื่องความศักดิ์สิทธิ์แห่งคำพิพากษา [Res Judicata] , หลักอภัยภัยไมตรีระหว่างประเทศ และหลักถ้อยทีถ้อยปฏิบัติตอบแทนระหว่างกัน [Comity and Reciprocity] และประการสุดท้ายคือ หลักแห่งพันธกรณี [Doctrine of Obligation] ซึ่งแยกพิจารณาได้ดังนี้ คือ

2.1.1 หลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งคำพิพากษา [Res Judicata]

หลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งคำพิพากษานี้ มีวิวัฒนาการมาจากแนวความคิดที่ว่าคำพิพากษาของศาลเป็นสิ่งซึ่งศาลได้ทำขึ้นในนามของกษัตริย์ จึงส่งผลให้

คำพิพากษานั้นมีความศักดิ์สิทธิ์และจะต้องยอมรับเป็นยุติ¹ ซึ่งต่อมา มีการพัฒนา แนวความคิดที่จะนำมาสนับสนุนว่า คำพิพากษาของศาลมีความศักดิ์สิทธิ์นี้โดยถือว่า คำพิพากษาน่าจะเป็นคำตัดสินข้อโต้เถียงที่ดีที่สุดและเป็นที่ยุติได้ เพราะถูกสร้างขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักของเหตุผลความยุติธรรมและนโยบายสาธารณะ

ผลที่เกิดจากหลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งคำพิพากษานี้ คือ การที่คู่ความหรือ ผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับคำพิพากษานั้น จะถูกห้ามมิให้โต้แย้งความถูกต้องของ คำวินิจฉัยชี้ขาดของคำพิพากษานั้นหรือกล่าวอ้างเป็นอย่างอื่น หรืออาจกล่าว ได้ว่าคู่ความในคดีที่มีคำพิพากษาแล้วนั้นถูกกฎหมายปิดปาก [Estoppel] มิให้ โต้แย้งหรือคัดค้านความถูกต้องในด้านสาระ [Merit] ของคำพิพากษานั้น²

ในส่วนที่เกี่ยวกับการยอมรับบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ ในประเทศอังกฤษนั้น หลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งคำพิพากษานี้ถูกนำมาใช้เป็นแนวทางหนึ่งสำหรับเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ กล่าวคือ นอกจาก เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษานั้นจะสามารถฟ้องลูกหนี้ตามคำพิพากษาต่อศาลอังกฤษโดย อาศัยมูลหนี้ที่เกิดขึ้นตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นได้แล้ว เจ้าหน้าที่ตาม คำพิพากษายังสามารถยกคำพิพากษาของศาลต่างประเทศขึ้นโต้แย้งในกระบวนการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. Buzzard May and Howard , Phipson on Evidence.
[London : Sweet & Maxwell , 1982] , p.600.
2. คดี Carl Zeiss Stiftung V. Rayner and Keeler,
Ltd. [No.2] [1967], 1 A.C.853.

การใด ๆ ที่มีประเด็นเดียวกันกับประเด็นพิพาทในคำพิพากษานั้นได้³ อาทิเช่น เพื่อมิให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาโต้แย้งความถูกต้องของคำวินิจฉัยชี้ขาดของคำพิพากษานั้น เป็นต้น ซึ่งศาลอังกฤษถือว่า หากคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นเป็นคำพิพากษาของศาลที่มีอำนาจเหนือคู่ความในคดีนั้นแล้ว คำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นจะถือว่ามีความเสร็จเด็ดขาด [Conclusive] ในประเทศอังกฤษระหว่างคู่ความเดียวกันกับในคดีที่ได้ดำเนินกระบวนการมาแล้วในศาลต่างประเทศ⁴ ดังนั้น เมื่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นได้นำคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นมาฟ้องต่อศาลอังกฤษ เพื่อให้ศาลอังกฤษบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้น ลูกหนี้ตามคำพิพากษาดังกล่าวจึงไม่อาจโต้แย้งหรือคัดค้านคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ ในส่วนที่เกี่ยวกับความถูกต้องของคำพิพากษา ซึ่งศาลอังกฤษยอมรับว่าเสร็จเด็ดขาดระหว่างคู่ความแล้ว โดยความเสร็จเด็ดขาดนี้ถือว่าเป็นหลักเกณฑ์ที่สำคัญประการหนึ่งของการที่ประเทศอังกฤษจะนำมาพิจารณาในการที่จะมีคำพิพากษาของตนบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ ดังจะได้กล่าวถึงในส่วนที่ 2.2 ต่อไป

ผลสืบเนื่องจากหลักความค้ำค้ำสิทธิ์แห่งคำพิพากษาอีกประการหนึ่ง นอกเหนือจากการที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่อาจโต้แย้งคัดค้านความถูกต้องของ

3. P.M. North, Cheshire and North Private

International Law .10 th.ed. , [London : Butterworths, 1979] , p.632.

4. Ibid. , p.656.

คำพิพากษาได้ตั้งกล่าวข้างต้นแล้ว คือการที่ศาลอังกฤษเองก็จะถือว่าคำพิพากษาของศาลต่างประเทศที่มีอำนาจเหนือคู่ความในคดีนั้น เป็นพยานหลักฐานที่เด็ดขาด [Conclusive Evidence] และศาลอังกฤษจะไม่เข้าไปตรวจสอบเนื้อหาสาระของคำพิพากษาของศาลต่างประเทศที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษานำมาขอให้ศาลอังกฤษบังคับตามให้อีกด้วย ^๓ ดังนั้น ศาลอังกฤษจึงจะทำการพิจารณาเพียงว่าคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่ประเทศอังกฤษได้วางไว้หรือไม่ อาทิเช่น หลักเกณฑ์ เรื่องการกำหนดจำนวนเงินที่แน่นอนในคำพิพากษา , การจ้องฉลในคำพิพากษา และความขัดแย้งกับความสงบเรียบร้อยและหลักความยุติธรรม เท่านั้น ซึ่งหากศาลอังกฤษพิจารณาแล้วเห็นว่า คำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นมีลักษณะครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่าง ๆ เหล่านี้แล้ว ศาลอังกฤษก็จะทำคำพิพากษาเพื่อบังคับตามให้แก่คำพิพากษาของศาลต่างประเทศตามวิธีการที่ศาลอังกฤษได้กำหนดไว้ต่อไป

2.1.2 หลักอัยยาคัยไมตรีระหว่างประเทศ และหลักถ้อยทีถ้อยปฏิบัติตอบแทนระหว่างกัน

[Comity and Reciprocity]

แนวความคิดทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยเป็นรากฐานของกันและกัน กล่าวคือ ในการที่ประเทศอังกฤษยอมบังคับตามให้แก่คำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้น ศาลอังกฤษจะพิจารณาถึงความสัมพันธ์ฉันท์มิตร ความช่วยเหลือ หรือการปฏิบัติตอบแทนแก่คำพิพากษาของศาลอังกฤษใน

---

5. คดี Godard V. Gray [1870] , L.R.6 Q.B.139.

ประเทศนั้น ๆ ซึ่งหมายความว่า หากศาลอังกฤษจะยอมบังคับตามให้แก่คำพิพากษาของศาลต่างประเทศโดยอาศัยความสัมพันธ์ฉันมิตรหรือความช่วยเหลือกับประเทศใด ประเทศนั้นจะต้องยอมบังคับตามคำพิพากษาของศาลอังกฤษ เป็น การตอบแทนในลักษณะที่เหมือนกันหรือเทียบเท่ากันด้วย ⁶

ในส่วนที่เกี่ยวกับการยอมบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ ในประเทศอังกฤษนั้น แนวความคิดเรื่องหลักอัยาศัยไมตรีระหว่างประเทศ และหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติตอบแทนระหว่างกันนี้ ถือได้ว่าเป็นแนวคิดดั้งเดิมใน ประเทศอังกฤษ โดยที่คณะของกฎหมายอังกฤษในขณะนั้นได้ยอมอนุญาตให้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศสามารถนำคำพิพากษาของศาล ต่างประเทศมาขอให้ประเทศอังกฤษบังคับตามให้ได้หากว่าประเทศที่ได้ทำ คำพิพากษานั้นยอมบังคับตามคำพิพากษาของศาลอังกฤษเช่นกัน แต่อย่างไร ก็ตาม แนวความคิดนี้ยังคงมีความหมายที่ไม่แน่นอน อันทำให้เห็นได้ว่าหาก ศาลอังกฤษต้องการที่จะได้รับการปฏิบัติตอบแทนจากศาลของต่างประเทศแล้ว ศาลอังกฤษจะถูกบังคับให้ต้องยอมบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ อย่างเต็มที่ตามที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นโดยไม่อาจมี เงื่อนไขใด ๆ ได้เลย ⁷

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. คดี Messina V. Petrocchino [1872], L.R. 4 P.C.

7. Ibid. p. 630.

ด้วยเหตุนี้ การบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศโดยอาศัยแนวความคิดทั้งสองนี้จึงก่อให้เกิดปัญหาขึ้นในประเทศอังกฤษอย่างรวดเร็วหลายประการ อาทิเช่น ปัญหาเรื่องการปฏิบัติตอบแทนระหว่างกัน กล่าวคือ การบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศจำต้องระงับไปหากว่าคำพิพากษานั้นเป็นคำพิพากษาของประเทศซึ่งปฏิญะสิทธิ์จะปฏิบัติตอบแทนกับคำพิพากษาของศาลอังกฤษ^๘ หรือปัญหาเรื่องข้อต่อสู้ของจำเลย เนื่องจากหากศาลอังกฤษถูกบังคับให้ต้องบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศโดยอาศัยแนวความคิดเรื่องหลักอรรถศาสตร์ไมตรีนี้แล้ว เหตุผลทางตรรกวิทยาย่อมจำกัดข้อต่อสู้ต่าง ๆ ทั้งหมดของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ยกเว้นเพียงเรื่องอำนาจศาลต่างประเทศเท่านั้น ซึ่งทำให้เห็นอย่างชัดเจนว่าลักษณะดังกล่าวย่อมไม่สอดคล้องกับแนวความคิดเรื่องหลักความยุติธรรม [Natural Justice] ซึ่งปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนี้ส่งผลให้ต่อมาในภายหลัง ประเทศอังกฤษจึงอ้างอิงแนวความคิดอื่นเพื่อนำมาสนับสนุนในเรื่องการยอมบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศแทนหลักอรรถศาสตร์ไมตรีระหว่างประเทศและหลักอรรถยที่ถ้อยปฏิบัติตอบแทนระหว่างกันนี้ ซึ่งได้แก่ หลักแห่งพันธกรณี [Doctrine of Obligation] ดังที่จะได้กล่าวถึงต่อไป

อย่างไรก็ตาม หลักอรรถศาสตร์ไมตรีระหว่างประเทศและหลักอรรถยที่ถ้อยปฏิบัติตอบแทนระหว่างกันนี้ ก็ยังคงมีบทบาทในประเทศอังกฤษอยู่บ้างในแง่ที่เกี่ยวกับการทำความตกลงระหว่างประเทศอังกฤษกับประเทศอื่น ๆ ใน

8. คดี Schibsby V. Westenholz [1870], L.R. 6 Q.B.

รูปของสนธิสัญญา หรือข้อตกลงระหว่างประเทศ ตลอดจนในการตรากฎหมาย
ลายลักษณ์อักษรระหว่างประเทศที่เข้าทำความตกลงกับประเทศอังกฤษเป็นพิเศษ
โดยเฉพาะ ซึ่งยังคงนำแนวความคิดทั้งสองนี้มาใช้เป็นพื้นฐานในการทำความ
ตกลงระหว่างกัน อีกทั้งยังปรากฏอยู่ในชื่อของกฎหมายบางฉบับของประเทศ
อังกฤษอีกด้วย อันได้แก่ The Foreign Judgments [Reciprocal
Enforcement] Act, 1933

2.1.3 หลักแห่งพันธกรณี [Doctrine of Obligation]

หลักแห่งพันธกรณีนี้มีหลักการสำคัญว่าคำพิพากษาของศาลที่มีอำนาจ
เหนือจำเลย ย่อมสามารถกำหนดหนี้หรือพันธะแก่จำเลยให้ชำระหนี้ตามที่กำหนด
ไว้ในคำพิพากษานั้นได้ ซึ่งหน้าที่ที่จะต้องชำระหนี้ตามจำนวนดังกล่าวนั้นย่อม
กลายเป็นพันธะทางกฎหมายอันอาจจะถูกบังคับชำระหนี้โดยประเทศอังกฤษได้⁹
เนื่องจากประเทศอังกฤษยอมผูกพันที่จะบังคับตามให้¹⁰

ในส่วนที่เกี่ยวกับการยอมบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศใน
ประเทศอังกฤษนั้น หลักแห่งพันธกรณีได้ถูกนำมาใช้ในการที่ประเทศอังกฤษได้
กำหนดให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษานำคำพิพากษาของศาลต่างประเทศมา
ฟ้องขอให้ศาลอังกฤษยอมบังคับตามให้ [Action on Judgment] โดยถือว่า

9. คดี Russell V. Smyth [1842], 9 M. & W. 810.

10. คดี Schibsby V. Westenholz [1870], L.R. 6 Q.B.

คำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นเป็นมูลคดี [Cause of Action] ที่ทำให้เกิดหนี้ที่สามารถนำมาฟ้องร้องในประเทศอังกฤษได้ ซึ่งเห็นได้ว่าเป็นผลจากการที่ประเทศอังกฤษเห็นว่าตนมีพันธะที่จะต้องบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศโดยหลักแห่งพันธกรณีนี้

ซึ่งหลักแห่งพันธกรณีนี้ถูกนำมาใช้ในลักษณะเดียวกับหลักความค้ำค้ำสิทธิ์แห่งคำพิพากษา ศาลอังกฤษจะทำการพิจารณาคำพิพากษาของศาลต่างประเทศที่มีอำนาจเหนือคู่ความในคดีเพียงว่าคำพิพากษานั้นสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่ประเทศอังกฤษได้กำหนดไว้ครบถ้วนหรือไม่ และมีข้อโต้แย้งอย่างไร เช่น การขัดกับหลักความยุติธรรมหรือความสงบเรียบร้อยของประเทศอังกฤษ หรือเป็นการได้คำพิพากษามาโดยการฉ้อฉลหรือไม่ เท่านั้น ซึ่งหากศาลอังกฤษพิจารณาแล้วเห็นว่า คำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นมีลักษณะครบถ้วนตามหลักเกณฑ์โดยไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ ศาลอังกฤษก็จะได้มีคำพิพากษาบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้น โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติตามพันธะที่เกิดขึ้นจากคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นนั่นเอง

มีข้อนำล้งเกิดประการหนึ่งว่า หลักแห่งพันธกรณีดังกล่าวนี้ถือได้ว่าเป็นแนวความคิดที่เกิดขึ้นเพื่อลบล้างความยุ่งยากของแนวความคิดดั้งเดิมที่ประเทศอังกฤษยึดถือมาก่อน คือ แนวความคิดเรื่องอัยยาคัยไมตรีระหว่างประเทศและหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติตอบแทนระหว่างกัน ซึ่งสร้างความยุ่งยากในทางปฏิบัติแก่ประเทศอังกฤษค่อนข้างมาก ประเทศอังกฤษจึงได้นำแนวความคิดตามหลักพันธกรณีนี้ เข้ามาแทนที่แนวความคิดทั้งสองนั้น ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

2.2 หลักตามคอมมอน ลอว์ ของประเทศอังกฤษ

วิธีการหนึ่งที่จะทำให้ประเทศอังกฤษยอมรับบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศเพื่อก่อให้เกิดการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีอยู่ในประเทศอังกฤษได้ คือ การนำคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นมาดำเนินการตามหลักเกณฑ์ตามคอมมอน ลอว์ โดยนำคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นมาฟ้องต่อศาลอังกฤษ [Action on Judgment] โดยถือว่าคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นเป็นมูลคดี [Cause of Action] เพื่อขอให้ศาลอังกฤษมีคำพิพากษาตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้น อันจะมีผลให้เกิดการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีอยู่ในประเทศอังกฤษได้ต่อไป

หากจะกล่าวโดยเฉพาะคำพิพากษาของศาลต่างประเทศเกี่ยวกับหนี้เงินบุคคล [Foreign Judgments in Personam] ซึ่งกำลังทำการศึกษาอยู่นี้แล้ว ประเทศอังกฤษยอมรับว่าหากคำพิพากษานั้นเป็นคำพิพากษาของศาลที่มีอำนาจเหนือคู่ความในคดีแล้ว คำพิพากษานั้นจะสามารถได้รับการบังคับตามไว้ในประเทศอังกฤษได้ ซึ่งถึงแม้ว่าคำพิพากษาดังกล่าวจะไม่อาจที่จะนำมาบังคับแก่ทรัพย์สินใด ๆ ที่อยู่ในประเทศอังกฤษได้โดยตรง แต่ประเทศอังกฤษจะยอมรับว่าคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นได้กำหนดหนี้ขึ้นระหว่างคู่ความในคำพิพากษา โดยลูกหนี้ตามคำพิพากษามีหน้าที่อันเกิดจากการให้คำมั่นโดยปริยายที่จะชำระเงิน [an Implied Promise to Pay] ตามจำนวนที่กำหนดไว้

ในคำพิพากษานั้น ¹¹ และประเทศอังกฤษจะเปิดทางเลือกให้แก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นไว้ 2 ทางด้วยกัน คือ การยื่นฟ้องต่อศาลอังกฤษโดยอาศัยหนี้ที่เกิดขึ้นโดยคำพิพากษานั้น หรืออาจอ้างคำพิพากษาของศาลต่างประเทศตามหลักความค้ำกดีสิทธิ์แห่งคำพิพากษา ในกระบวนการใด ๆ ก็ตามที่เกิดขึ้นโดยมีประเด็นเดียวกับประเด็นในคำพิพากษา ¹²

อย่างไรก็ตาม การที่คำพิพากษาของศาลต่างประเทศจะได้รับการบังคับตามให้โดยศาลอังกฤษ ตามหลักเกณฑ์ของคอมมอน ลอว์ นี้ คำพิพากษาของศาลต่างประเทศจะต้องผ่านกระบวนการทางกฎหมายของประเทศอังกฤษเสียก่อน โดยศาลอังกฤษจะต้องทำการตรวจสอบคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นว่า มีลักษณะครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่ประเทศอังกฤษได้กำหนดไว้หรือไม่ ประกอบกับจะต้องทำการตรวจสอบว่า มีข้อจำกัดที่จะทำให้ศาลอังกฤษต้องปฏิเสธการยอมรับบังคับตามให้หรือไม่

ดังนั้น ในส่วนนี้จึงจะทำการพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบถึงการมีผลบังคับของคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ ตลอดจนข้อจำกัดที่จะทำให้ศาลอังกฤษต้องปฏิเสธการยอมรับบังคับตามให้ดังกล่าว โดยจะแยกพิจารณาดังนี้คือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

11. Lord Hailsham, Halbury's Laws of England.

Vol. 8. [London: Butterworths, 1974], p. 475.

12. P. M. North, Cheshire and North Private

International Law. 10 th. ed. , p. 632.

2.2.1 ข้อพิจารณาถึงการมีผลบังคับของคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ

ในส่วนนี้จะเป็นการพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ที่ประเทศอังกฤษได้กำหนดไว้เพื่อตรวจสอบคำพิพากษาของศาลต่างประเทศซึ่งเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้นำมาฟ้องลูกหนี้ตามคำพิพากษาต่อศาลอังกฤษ เพื่อขอให้ศาลอังกฤษมีคำพิพากษาบังคับตามเพื่อให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาชำระหนี้ให้แก่ตนตามที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นด้วยทรัพย์สินที่มีอยู่ในประเทศอังกฤษ

หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นเงื่อนไข [Condition] ในการที่ศาลอังกฤษจะนำมาพิจารณาถึงการมีผลบังคับของคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ ก่อนที่จะได้มีคำพิพากษาบังคับตามให้แก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษานี้ อาจแยกได้เป็น 3 ประการ กล่าวคือ

2.2.1.1 อำนาจในการพิจารณาคำพิพากษาคดีของศาลต่างประเทศ

[Jurisdiction of the Foreign Court]

2.2.1.2 ความเสร็จเด็ดขาดและถึงที่สุดของคำพิพากษา

[Conclusiveness and Finality of the Judgment]

2.2.1.3 การกำหนดจำนวนเงินในคำพิพากษาเป็นจำนวนที่แน่นอน

[The Payment of an Ascertained Sum of Money]

ดังจะได้กล่าวถึงรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

2.2.1.1 อำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล
ต่างประเทศ

[Jurisdiction of the Foreign
Court]

เงื่อนไขเรื่องอำนาจของศาลต่างประเทศนี้ นับว่าเป็นปัจจัยประการแรกและมีความสำคัญมากในการตรวจสอบการมีผลบังคับของคำพิพากษาของศาลต่างประเทศในประเทศไทย กล่าวคือ ศาลต่างประเทศที่ได้ทำการพิจารณาและพิพากษาคดีนั้นจะต้องมีอำนาจศาลเหนือจำเลยในคดีเมื่อพิจารณาตามความหมายระหว่างประเทศ [International Sense] อาทิเช่น ตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ซึ่งสำหรับประเทศไทยแล้ว ศาลอังกฤษจะนำกฎหมายขัดกันของประเทศไทยมาเป็นเครื่องช่วยพิจารณา¹³ ซึ่งโดยรวมแล้วตามความเห็นของกฎหมายอังกฤษนั้น ศาลต่างประเทศจะต้องมีสิทธิ์ที่จะเรียกตัวจำเลยเข้ามาในคดีและสามารถกำหนดให้จำเลยอยู่ในอำนาจของคำพิพากษาได้ ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดต่อไป ในขณะที่เดียวกันกับที่ศาลอังกฤษพิจารณอำนาจศาลต่างประเทศโดยอาศัยกฎหมายขัดกันของประเทศไทยเอง ศาลอังกฤษจะไม่คำนึงถึง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

13. Lord Hailsham. Halbury's Laws of England.
Vol. 8. , p. 476, 479. และคดี Buchanan V. Rucker [1808], 9
East. 192.

อำนาจของศาลตามกฎหมายของประเทศนั้น กล่าวคือไม่ว่าตามกฎหมายภายในของประเทศนั้นจะได้กำหนดอำนาจศาลของตนไว้อย่างไร หากตามหลักกฎหมายขัดกันของประเทศอังกฤษพิจารณาแล้วเห็นว่าศาลนั้นมีอำนาจเหนือคดีแล้ว ศาลอังกฤษจะถือว่าคำพิพากษาของศาลนั้นเป็นคำพิพากษาของศาลที่มีอำนาจแล้ว

ในกรณีที่เป็นคำพิพากษาที่เกี่ยวข้องด้วยหนี้บุคคล [Judgment in Personam] นั้น คำพิพากษาของศาลต่างประเทศจะได้รับการยอมรับในประเทศอังกฤษก็ต่อเมื่อ คำพิพากษานั้นเป็นคำพิพากษาของศาลที่มีอำนาจเหนือคู่ความในคดีและได้กำหนดจำนวนหนี้หรือพันธะขึ้นเหนือจำเลยในคดี ผลที่ตามมาคือ ข้อเท็จจริงใด ๆ ก็ตามที่จะมีผลเป็นการลบล้างหรือปฏิเสธหนี้หรือพันธะดังกล่าว ย่อมจะเป็นอุปสรรคแก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาที่จะได้นำคำพิพากษาของศาลต่างประเทศมาฟ้องต่อศาลอังกฤษ ซึ่งข้อเท็จจริงที่ลบล้างหรือปฏิเสธหนี้ที่สำคัญประการหนึ่งคือ การปฏิเสธว่าจำเลยไม่มีหน้าที่ใด ๆ ที่จะต้องเชื่อฟังคำสั่งของศาลซึ่งได้กำหนดหนี้ขึ้นแก่ตน ตัวอย่างเช่น ในคดี *Sirdar Gurdyal Singh V. The Rajah of Faridkote*¹⁴ ซึ่ง *The Privy Council* ได้ตัดสินไว้ว่า ศาล *Faridkote* ในคดีนั้นไม่มีอำนาจศาลตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ เหนือบุคคลซึ่งได้ย้ายภูมิลำเนาออกมาจากเขตอำนาจศาลเป็นเวลาถึง 5 ปี ก่อนที่โจทก์จะได้ฟ้องคดี และไปมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศอื่นแล้ว ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า หากจำเลยไม่ได้อยู่ในประเทศหนึ่งและไม่ได้ประกอบธุรกิจใด ๆ อยู่ในประเทศนั้น จำเลยก็จะหลุดพ้นจากเขตอำนาจของ

ศาลแห่งประเทศนั้น นอกเสียจากว่าจำเลยจะไต่ยอมรับคำตัดสินของศาลนั้นด้วยความสมัครใจ ¹⁵

หลักเกณฑ์หรือบรรทัดฐานเกี่ยวกับเรื่องอำนาจศาล ในแง่ของหลักเกณฑ์ระหว่างประเทศที่ประเทศอังกฤษนำมาใช้เป็นหลักพิจารณาเรื่องอำนาจของศาลต่างประเทศนี้ อาจแยกได้เป็น 2 ประการ คือ

1) ถิ่นที่อยู่และการปรากฏตัวของจำเลยในต่างประเทศ
ขณะที่ถูกฟ้องคดี

[Residence and Presence of Defendant
in the Foreign Country at the Time
of the Action]

หากในขณะที่เริ่มกระบวนการพิจารณาคดีในศาลต่างประเทศ จำเลยมีถิ่นที่อยู่หรือปรากฏตัวในต่างประเทศนั้นแล้ว โดยทั่วไป ศาลอังกฤษจะยอมรับว่าเป็นการพอเพียงแล้วสำหรับการพิจารณาเรื่องเขตอำนาจของศาลนั้นว่ามีอำนาจเหนือจำเลย แต่อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์เรื่องการปรากฏตัวของจำเลยมักจะก่อให้เกิดปัญหาอยู่เนื่อง ๆ ว่า การปรากฏตัวของจำเลยในต่างประเทศนั้น หากเป็นกรณีที่ปรากฏตัวในช่วงเวลาเพียงเล็กน้อย หรือในช่วงเวลาสั้น ๆ จะเป็นการพอเพียงสำหรับการจะตัดสินว่าศาลต่างประเทศนั้นมี

---

15. และคำตัดสินในคดี Harris V. Taylor [1915], 2
K.B. 580. ก็วินิจฉัยไว้เป็นแนวเดียวกัน

อำนาจเหนือจำเลยหรือไม่ ซึ่งในเรื่องนี้ศาลอังกฤษเห็นว่า ช่วงระยะเวลาที่จำเลยปรากฏตัวในต่างประเทศนั้นไม่ใช่สิ่งสำคัญ เนื่องจากถือกันว่าเมื่อบุคคลใดได้ปรากฏตัวในเขตดินแดนของการปกครองของประเทศใดแล้ว บุคคลนั้นย่อมจะต้อง เชื่อฟังอำนาจอธิปไตยของประเทศนั้น ทั้งในแง่ของอำนาจศาลและกฎหมายต่าง ๆ ของประเทศนั้น ซึ่งหน้าที่ในการเชื่อฟังนี้ย่อมเกิดขึ้นแม้บุคคลนั้นจะปรากฏตัวในประเทศนั้นเพียงช่วงเวลาสั้น ๆ ดังที่ปรากฏในคำตัดสินของคดี Carrick V. Hancock ¹⁶ ซึ่งตัดสินว่า แม้จำเลยจะมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศอังกฤษ แต่หากจำเลยได้เข้าไปในประเทศสวีเดนซึ่งแม้จะเป็นช่วงเวลาสั้น ๆ และในระหว่างนั้นจำเลยได้รับหมายเรียกของศาลแห่งประเทศสวีเดน ดังนี้ ศาลสวีเดนย่อมมีอำนาจศาลเหนือจำเลย และโจทก์ย่อมสามารถนำคำพิพากษาของศาลสวีเดนมาขอให้ศาลอังกฤษบังคับตามให้ได้

อย่างไรก็ตาม มีข้อน่าสังเกตว่า หากเป็นกรณีของการปรากฏตัวโดยบังเอิญ หรือเพียงนาน ๆ จะปรากฏตัวครั้งหนึ่ง ย่อมแตกต่างจากการมีถิ่นที่อยู่ จึงส่งผลให้ในกรณีนี้ ประเทศที่จำเลยไปปรากฏตัวในลักษณะดังกล่าว ไม่มีอำนาจศาลเหนือจำเลย

ในกรณีที่จำเลยมีฐานะเป็นนิติบุคคล เช่น บริษัทจำกัด หลักเกณฑ์เรื่องการปรากฏตัวนี้จะพิจารณาจากสถานที่ที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ ซึ่งในแนวความคิดของกฎหมายอังกฤษแล้ว บริษัทใด ๆ จะถือว่าอยู่ภายใต้อำนาจ

ของศาลต่างประเทศก็ต่อเมื่อ ในขณะที่เริ่มต้นฟ้องคดี บริษัทนั้นได้ประกอบ
 ธุรกิจหลักเป็นเวลาพอสมควรและมีสถานที่ประกอบธุรกิจที่ค่อนข้างจะเป็นการ
 ถาวรในประเทศที่ได้ทำการพิจารณาคดีนั้น ซึ่งศาลอังกฤษได้เคยตัดสินไว้ใน
 คดี *Littauer Glove Corporation V. F.W.Millington, Ltd.* ¹⁷
 ว่า แม้กรรมการคนหนึ่งของบริษัทจำเลยซึ่งเป็นบริษัทสัญชาติอังกฤษ ไม่ได้มี
 สถานที่ในการประกอบธุรกิจในประเทศสหรัฐอเมริกา จะได้เข้าพักในโรงแรม
 แห่งหนึ่งในนิวยอร์ก และยืมสำนักงานของลูกค้าของบริษัทจำเลยเป็นการชั่วคราว
 ซึ่งโจทก์ในคดีนี้ได้ส่งหมายเรียกให้แก่เขาในฐานะเป็นกรรมการของบริษัทจำเลย
 และในที่สุด ศาลแห่งนครนิวยอร์กได้พิพากษาคดีโดยขาดนัด และให้บริษัทจำเลย
 แพ้คดี เมื่อโจทก์นำคำพิพากษานี้มาขอให้ศาลอังกฤษบังคับตามให้ขึ้น ผู้พิพากษา
Salter, J. ได้ตัดสินว่า ในกรณีนี้ย่อมไม่อาจถือได้ว่าบริษัทจำเลยได้มี
 สถานที่ประกอบธุรกิจในนิวยอร์ก เพราะหากจะถือว่าการยืมสำนักงานของลูกค้า
 แล้วจะถือว่าเป็นสถานที่ประกอบธุรกิจแล้ว ดังนี้ย่อมต้องถือว่าทุก ๆ แห่งที่
 กรรมการไปติดต่อธุรกิจเป็นถิ่นที่อยู่ของบริษัทจำเลยด้วย ซึ่งย่อมไม่ถูกต้อง

นอกจากนี้ ยังมีคำตัดสินในคดี *Vogal V. R. and A. Kohnstamm*
Ltd. ¹⁸ ซึ่งกล่าวว่า การที่นิติบุคคลเพียงแต่ว่าจ้างตัวแทนในการติดต่อ
 ระหว่างลูกค้ากับนิติบุคคลนั้น แต่ตัวแทนนั้นมิได้มีอำนาจในการทำนิติกรรมใด ๆ

17. [1928], 44 T.L.R. 746 และคดี *Sfeir & Co. V.*

National Insurance Co. of New Zealand, Ltd. [1964], 1
Lloyd's Rep. 330.

18. [1973], Q.B. 133.

ในนามของนิติบุคคลนั้น ดังนี้ ย่อมไม่อาจถือได้ว่า นิติบุคคลนั้นมีถิ่นที่อยู่ในประเทศนั้นได้

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า หลักเกณฑ์การพิจารณาเรื่องถิ่นที่อยู่ของกรณีที่จำเลยเป็นนิติบุคคลนี้ แตกต่างไปจากการพิจารณาเมื่อจำเลยเป็นบุคคลธรรมดา ซึ่งจะพิจารณาถึงการปรากฏตัวทางกายภาพ ไม่เกี่ยวกับการติดต่อธุรกิจอันจะถือว่าเป็นถิ่นที่อยู่ของนิติบุคคล ¹⁹

2) การยอมรับอำนาจศาลต่างประเทศของจำเลย

[Submission of Defendant to Foreign Court]

หากพิจารณาถึงคำตัดสินจากศาลอังกฤษในคดีต่าง ๆ แล้ว จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ในกรณีที่บุคคลใดได้ฟ้องคดีบุคคลอื่นต่อศาลต่างประเทศด้วยความสมัครใจของตนเองแล้ว หากปรากฏว่าศาลต่างประเทศตัดสินให้บุคคลผู้เป็นโจทก์นั้นแพ้คดีแล้ว หากต่อมา บุคคลนั้นถูกฟ้องเป็นจำเลยต่อศาลอังกฤษโดยอาศัยคำพิพากษานั้น เขาย่อมไม่อาจปฏิเสธว่าเขาไม่อยู่ในอำนาจของศาลต่างประเทศนั้นได้ ²⁰

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

19. คดี Blohn V. Desser [1862], 2 Q.B. 116.

20. เช่นคดี Schibsby V. Westenholz [1870], L.R. 6 Q.B. 155. และคดี Novelli V. Rossi [1831], 2 B. & Ad. 757.

ตัวอย่างอื่น ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงการยอมรับอำนาจศาลนี้ ได้แก่ กรณีที่ระบุนในสัญญาซื้อขายสิทธิบัตรในคดี *Feyerick V. Hubbard*²¹ ซึ่งกำหนดไว้ในสัญญาว่า ข้อพิพาทต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับสัญญาซื้อขาย ให้อยู่ในอำนาจของศาลเบลเยียม นอกจากนี้ *Lord Cairns* ยังได้ตัดสินไว้ในคดี *Copin V. Adamson*²² ว่า หากเป็นกรณีที่มีการระบุเป็นข้อกำหนดในตราสารจัดตั้งนิติบุคคลว่า ข้อพิพาทที่อาจเกิดขึ้นในบริษัทนั้นให้อยู่ภายใต้อำนาจของศาลฝรั่งเศส ดังนี้ เมื่อผู้ถือหุ้นคนหนึ่งซึ่งมีภูมิลำเนาและถิ่นที่อยู่ในประเทศอังกฤษ ถูกบริษัทฟ้องเพื่อเรียกเงินค่าหุ้นต่อศาลฝรั่งเศส และบริษัทนำคำพิพากษาของศาลฝรั่งเศสนี้มาขอให้ศาลอังกฤษบังคับตามให้ ผู้ถือหุ้นนี้จะโต้แย้งว่าเขามิได้มีถิ่นที่อยู่หรือภูมิลำเนาอยู่ในประเทศฝรั่งเศส ก่อนที่ศาลฝรั่งเศสจะได้มีคำพิพากษา และเขาไม่ได้รับการบอกกล่าวเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการคดี อีกทั้งยังไม่ได้ปรากฏตัวในคดีหรือได้รับโอกาสในการต่อสู้คดีไม่ได้ เพราะถือว่าข้อกำหนดในตราสารจัดตั้งได้สร้างสัญญาขึ้นระหว่างผู้ถือหุ้นแล้ว ว่าเขาจะต้องผูกพันตามคำพิพากษาของศาลฝรั่งเศส จึงถือว่าจำเลยได้ตกลงยอมรับอำนาจของศาลฝรั่งเศสด้วยอย่างชัดแจ้งแล้ว

นอกจากแนวคำตัดสินในคดีต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังคงมีปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการยอมรับอำนาจของศาลต่างประเทศนี้อีกบางประการ อาทิเช่น ปัญหาว่าการตกลงยอมรับอำนาจศาลต่างประเทศ จะกระทำโดยปริยายได้หรือไม่

21. [1920], 71 L.J.K.B. 509.

22. [1875], L.R.1 Ex.D.17.

ลักษณะของการตกลงยอมรับโดยปริยายนี้ได้แก่ การระบุในสัญญาว่า ให้ใช้กฎหมายของต่างประเทศบังคับแก่สัญญา , การที่จำเลยเป็นหุ้นส่วนอยู่ในบริษัทซึ่งประกอบธุรกิจอยู่ในต่างประเทศ หรือเมื่อมูลคดีเกิดขึ้นในต่างประเทศ ซึ่งในขณะนั้นจำเลยได้ปรากฏตัวในต่างประเทศนั้น เป็นต้น ²³

โดยทั่วไปแล้ว ศาลอังกฤษถือว่าการตกลงยอมรับอำนาจของศาลต่างประเทศนั้น จะต้องกระทำโดยการแสดงออกเป็นข้อตกลงอย่างชัดเจน โดยไม่อาจที่จะตกลงโดยปริยายได้ ²⁴ ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นการตกลงโดยปริยายในลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังกล่าวข้างต้น ศาลอังกฤษจึงไม่ถือว่าการก่อให้เกิดอำนาจแก่ศาลต่างประเทศ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

23. Lord Hailsham. Halbury's Laws of England.
Vol. 8 , 1974, p. 478.

24. อาทิเช่น คดี Sidar Gurdial Sing V. The Rajah of Faridkote [1894], A.C. 670.; คดี Emanuel V. Symon [1908], 1 K.B. 302. และคดี Gyonyor V. Sanjenko [1971], 5 W.W.R. 381.

แต่ทั้งนี้ ได้เคยมีคำตัดสินในคดี Blohn V. Desser ²⁵ ซึ่งผู้พิพากษา Diplock, J. ได้ตัดสินว่า หุ่นส่วนของบริษัทสัญชาติออสเตรเลีย ซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในประเทศอังกฤษได้ให้ความตกลงโดยปริยายที่จะยอมรับอำนาจของศาลออสเตรเลีย ซึ่งจากแนวคำตัดสินดังกล่าวนี้ได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์และคัดค้านอย่างรุนแรงโดยผู้พิพากษา Ashworth, J. ซึ่งตัดสินไว้ในคดี Vogel V. R. and A. Kohnstamm, Ltd. ²⁶ ว่า ศาลอังกฤษจะไม่ยอมรับว่าการทำความตกลงในลักษณะที่เป็นไปโดยปริยาย จะสามารถเป็นไปได้ในแง่ของกฎหมาย ดังนั้น การที่ศาลอังกฤษจะยอมรับหรือบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศได้ ก็ต่อเมื่อได้มีการทำความตกลงยอมรับอำนาจของศาลต่างประเทศนั้นอย่างชัดแจ้ง และไม่อาจเชื่อถือการกระทำโดยปริยายได้เลย

ดังนั้น ในปัญหาเรื่องการตกลงยอมรับอำนาจของศาลต่างประเทศนี้ จึงสรุปได้ว่า จำเลยจะต้องได้แสดงความตกลงอย่างชัดแจ้งเท่านั้น โดยศาลอังกฤษจะไม่ยอมรับข้ออ้างของโจทก์หรือเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาว่า จำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ยอมรับอำนาจศาลโดยปริยายแล้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

25. [1962], 2 Q.B. 116 รวมทั้งในคดี Sfeir & Co. V. National Insurance Co. of New Zealand, Ltd. [1964], 1 Lloyd's Rep. 330. ซึ่งตัดสินไว้เป็นแนวเดียวกัน

26. [1973], Q.B. 133.

นอกเหนือจากหลักเกณฑ์เรื่องอำนาจศาลที่ว่าด้วยถิ่นที่อยู่และการตกลงยอมรับอำนาจศาลของจำเลยดังกล่าวข้างต้นแล้ว ได้มีความพยายามที่จะศึกษาว่า ยังคงมีหลักเกณฑ์หรือบรรทัดฐานอื่นใดอีกหรือไม่ที่จะก่อให้เกิดอำนาจแก่ศาล ²⁷ อันได้แก่

ก) สัญชาติของจำเลย

กล่าวคือ หากจำเลยเป็นบุคคลซึ่งมีสัญชาติของประเทศนั้นแล้ว จะถือว่าการเพียงพอที่จะทำให้ศาลของประเทศนั้นมีอำนาจเหนือจำเลย หรือไม่

ในเรื่องนี้ ยังไม่ปรากฏว่ามีหลักฐานเกี่ยวกับการตัดสินในเรื่องสัญชาติของจำเลยไว้โดยตรง เพียงแต่มีบางคดีที่กล่าวถึงไว้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น อีกทั้งหลักเกณฑ์เรื่องสัญชาติของจำเลยนี้ได้เคยถูกคัดค้านโดยศาลสูงของไอริช ในคดี *Kainford V. Newell Roberts* ²⁸ อีกด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม ได้มีผู้โต้แย้งว่า บุคคลย่อมถูกผูกพันให้ต้องเชื่อฟังคำสั่งของผู้ปกครอง ดังนั้น คำพิพากษาของประเทศซึ่งมีอำนาจปกครองบุคคลนั้น ย่อมได้รับการยอมรับว่ามีความถูกต้อง แต่ทั้งนี้ ศาสตราจารย์ Wolff ได้ชี้ให้เห็นว่า สิ่งดังกล่าวไม่ใช่หน้าที่ของประเทศอื่นใดที่จะต้อง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

27. P.M. North. Cheshire and North Private International Law. 10 th. ed., p.641.

28. [1962], I.R.95. ; Jackson [1963], 26 M.L.R.563.

ช่วยเหลือในการบังคับตามความผูกพันดังกล่าว อีกทั้งหากจะกล่าวถึงความ
จงรักภักดี ก็ยังไม่เป็นการพอเพียงในการกำหนดอำนาจของศาลได้อีกด้วย

เหตุผลอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้ประเทศอังกฤษไม่ยอมให้หลัก
เกณฑ์เรื่องสัญชาติของจำเลยเป็นตัวกำหนดอำนาจศาลคือ อังกฤษเห็นว่า
โดยส่วนใหญ่ ประเทศต่าง ๆ มักจะใช้เรื่องการรู้ให้สัญชาติหรือการถอน
สัญชาติ เป็นเครื่องมือเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองของประเทศนั้น ๆ
นอกจากนี้ ในกรณีที่เป็นประเทศซึ่งประกอบด้วยรัฐหลายรัฐ เช่น สหรัฐอเมริกา,
สหราชอาณาจักร, แคนาดา หรือออสเตรเลีย ซึ่งมีกฎหมายที่แตกต่างหากจาก
กัน ย่อมจะเป็นการไม่เพียงพอที่จะกำหนดว่า บุคคลสัญชาตินั้น อยู่ภายใต้
อำนาจของศาลซึ่งเขาถือสัญชาติอยู่ ตัวอย่างเช่น กรณีจำเลยถือสัญชาติบริติช
ก็ไม่อาจกล่าวได้ว่าเขาอยู่ภายใต้อำนาจของศาลอังกฤษ เป็นต้น

ข) ภูมิลำเนาของจำเลย

กล่าวคือ จะถือได้หรือไม่ว่าสถานที่ที่จำเลยใช้เป็นภูมิลำเนา จะก่อ
ให้เกิดอำนาจของศาลแห่งประเทศนั้นเหนือจำเลย

หลักเกณฑ์เรื่องภูมิลำเนาของบุคคลนั้น เป็นที่รู้กันว่าภูมิลำเนานั้นมี
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับประเทศซึ่งเขามีภูมิลำเนาอยู่ แต่หากจะนำเรื่อง
ภูมิลำเนานี้มากำหนดเรื่องอำนาจศาลเหนือบุคคลแล้ว ศาลอังกฤษถือว่า ลำพัง
หลักเรื่องภูมิลำเนาประการเดียว ไม่เป็นการเพียงพอที่จะนำมาใช้เพื่อเป็น
พื้นฐานของเรื่องอำนาจศาล

ค) สถานที่เกิดมูลคดี

ในกรณีที่เกิดมูลคดี เช่น การผิดสัญญา การกระทำละเมิด ได้เกิดขึ้นในประเทศที่ได้ทำคำพิพากษา แล้วเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษานำคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นมาขอให้ศาลอังกฤษบังคับตามให้ นั้น ศาลอังกฤษถือว่า สถานที่เกิดมูลคดีนี้ไม่เพียงพอที่จะทำให้ศาลอังกฤษต้องบังคับตามให้²⁹ ซึ่งผู้พิพากษา Per Scrutton, L.J ได้ตัดสินไว้ในคดี Phillips V. Batho³⁰ ว่า ศาลอังกฤษจะไม่ยอมบังคับตามคำพิพากษาของศาลเยอรมันซึ่งพิพากษาให้คนอังกฤษชดใช้ค่าเสียหายในฐานะผิดสัญญาซึ่งได้ทำขึ้นในประเทศเยอรมัน เนื่องจากในขณะที่ถูกฟ้องคดีนั้นคนอังกฤษมิได้อยู่ในประเทศเยอรมัน และไม่ได้ยอมรับอำนาจของศาลเยอรมัน อีกทั้งคนอังกฤษนั้นก็สามารถถูกฟ้องร้องโดยสัญญาขึ้นต่อศาลอังกฤษได้และโจทก์ก็จะได้รับความยุติธรรมเช่นเดียวกัน

ง) ความเป็นเจ้าของในทรัพย์สินในต่างประเทศ

แต่เดิมนั้น ศาลอังกฤษได้เคยมีแนวคิดว่า ความเป็นเจ้าของในทรัพย์สิน ทั้งสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ในต่างประเทศ สามารถถือได้ว่าประเทศนั้นมีอำนาจศาลเหนือบุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้นแล้ว³¹

29. คดี Gyonyor V. Sanjenko [1971], 5 W.W.R 381

และคดี Sirdar Gurdyal Singh V. Faridkote [1894], A.C. 670.

30. [1913], 3 K.B. 25.

31. จากคดี Becquet V. MacCarthy [1831], 2 B & Ad.

แต่ในปัจจุบันนี้ ศาลอุทธรณ์ของอังกฤษ ได้ตัดสินวางบรรทัดฐานไว้ในคดี Emanuel V. Symon ³² ว่าไม่ว่าจะเป็นข้อเท็จจริงเรื่องความเป็นเจ้าของในทรัพย์สินที่มีอยู่ในต่างประเทศ หรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำสัญญาหุ้นส่วนอันเกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน ก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการเพียงพอที่จะทำให้ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินเหล่านั้นตกอยู่ภายใต้อำนาจของศาลแห่งประเทศที่ทรัพย์สินตั้งอยู่ได้

จ) การสันนิษฐานอำนาจศาล

ในบางกรณี กฎหมายอาจมีข้อกำหนดให้ถือว่าศาลมีอำนาจเหนือคู่ความในคดี ตัวอย่างเช่น ใน Rules of Supreme Court Order 11 ของอังกฤษ ซึ่งกำหนดบทสันนิษฐานให้แก่ศาลเหนือคู่ความฝ่ายที่ขาดนัดพิจารณา ดังนี้ ทำให้เกิดปัญหาว่า หากคำพิพากษาของศาลต่างประเทศเกิดขึ้นด้วยการสันนิษฐานอำนาจศาลนี้ คำพิพากษานั้นจะได้รับการยอมรับในประเทศอังกฤษหรือไม่

ในเรื่องนี้ ได้เคยมีคำตัดสินในคดี Buchanan V. Rucker ³³ ซึ่งเป็นกรณีที่กฎหมายของ Tobago ได้กำหนดว่า การส่งสำเนาคำฟ้องให้แก่จำเลยซึ่งไม่มาปรากฏตัวต่อศาล อาจทำได้โดยการปิดสำเนาคำฟ้องไว้ที่หน้า

---

32. [1908], 1 K.B. 302 และคดี Sirdar Gurdyal Singh V. Faridkote [1894], A.C. 670.

33. [1808], 9 East 192.

ศาล และศาลอังกฤษได้ตัดสินว่า การส่งสำเนาคำฟ้องให้แก่จำเลยในลักษณะ
เช่นนี้ เป็นเรื่องของการสันนิษฐานว่าศาล Tobago มีอำนาจเท่านั้น จึงทำให้
การนั้นตกเป็นโมฆะ และคำพิพากษาของศาลที่เกิดขึ้นในคดีนั้นศาลอังกฤษ
จะไม่ยอมบังคับตามให้ ³⁴

ผลจากการพิจารณาถึงหลักเกณฑ์หรือบรรทัดฐานเกี่ยวกับอำนาจของ
ศาลต่างประเทศดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว จึงอาจสรุปได้ว่า กรณีที่คำพิพากษา
ของศาลต่างประเทศเป็นคำพิพากษาที่เกี่ยวข้องด้วยหนี้เนือบุคคลนั้น ศาลอังกฤษ
จะยอมบังคับตามให้แก่คำพิพากษาของศาลต่างประเทศแยกได้เป็น 4 กรณี
ด้วยกัน ³⁵ คือ เมื่อคำพิพากษานั้นเป็นคำพิพากษาของ

1. ประเทศที่จำเลยมีถิ่นที่อยู่ในขณะที่โจทก์ได้เริ่มต้นฟ้องคดี
2. ประเทศที่จำเลยเคยมีฐานะเป็นโจทก์ และภายหลังถูกฟ้องเป็น
จำเลย
3. ประเทศที่จำเลยได้ปรากฏตัวในคดีด้วยความสมัครใจ และ
4. ประเทศที่จำเลยได้เคยทำความตกลงยอมรับอำนาจของศาล
นั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

34. และคำตัดสินในคดี Turnbull V. Walker [1892],
67 LT.767. ก็วินิจฉัยไว้เป็นแนวเดียวกัน

35. จากคดี Emanuel V. Symon [1908], 1 K.B.302; คดี
Rousillon V. Rousillon [1880], 14 Ch.D.351.

2.2.1.2 ความเสร็จเด็ดขาดและถึงที่สุดของคำพิพากษา
[Conclusiveness and Finality of
the Judgment]

แต่เดิมคือในปี 1839 ได้เคยมีปัญหาในประเทศอังกฤษเกี่ยวกับเรื่อง
ความสำเร็จเด็ดขาดของคำพิพากษาของศาลต่างประเทศว่า ศาลอังกฤษจะ
สามารถเข้าไปตรวจสอบเนื้อหาสาระในคำพิพากษาของศาลต่างประเทศได้อีก
หรือไม่ หรือจะถือว่าคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นมีความเสร็จเด็ดขาด
ระหว่างคู่ความในคดีนั้นแล้ว ³⁶

แต่ในปัจจุบันนี้ ปัญหาดังกล่าวได้ถูกขจัดไป เนื่องจากศาลอังกฤษได้
นำแนวความคิดเรื่องความศักดิ์สิทธิ์แห่งคำพิพากษา มาปรับใช้ กล่าวคือ ศาล
อังกฤษจะให้ความเคารพในคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ ไม่อาจโต้แย้ง
ความถูกต้องของคำวินิจฉัยที่ปรากฏในคำพิพากษานั้น ดังนั้น ศาลอังกฤษจึงไม่มี
อำนาจที่จะเข้าไปตรวจสอบความถูกต้องของคำพิพากษานั้น ทั้งในด้านเนื้อหา
สาระ หรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลต่างประเทศ ว่ามีความเหมาะสม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

36. ผู้พิพากษา Tindal, C.J. ได้กล่าวไว้ในคดี Smith v.
Nicolis [1839], 5 Bing. N.C. 208.

ลมหรือไม่ ³⁷

ผลที่ตามมาคือ แม้ว่าคำพิพากษาของศาลต่างประเทศจะมีข้อผิดพลาดอยู่บ้าง คำพิพากษานั้นก็ไม่ตกเป็นโมฆะในประเทศอังกฤษ ³⁸ นอกจากนี้ศาลอังกฤษยังมีความคิดว่า หากคู่ความในคำพิพากษานั้นไม่พอใจในคำตัดสินของศาลต่างประเทศนั้น คู่ความย่อมต้องดำเนินการด้วยการอุทธรณ์คำพิพากษาในประเทศซึ่งได้มีคำพิพากษานั้นได้ ประกอบกับศาลอังกฤษย่อมไม่อาจกระทำการเสมือนว่าเป็นศาลอุทธรณ์เพื่อวินิจฉัยคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ ซึ่งได้กระทำไปในขอบเขตอำนาจของศาลเหนือคู่ความในคดีแล้ว ³⁹

ดังนั้น เมื่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษานำคำพิพากษาของศาลต่างประเทศมาฟ้องลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นจำเลยต่อศาลอังกฤษ ลูกหนี้ตามคำพิพากษาย่อมไม่สามารถอ้างต่อศาลอังกฤษว่า ศาลต่างประเทศได้รับฟังข้อเท็จจริงหรือใช้กฎหมายในการตัดสินคดีไปโดยความผิดพลาด ⁴⁰ แต่ทั้งนี้ ลูกหนี้ตาม

---

37. คดี Henderson V. Henderson [1844], 6 Q.B. 288;
คดี Vadala V. Lawes [1890], 25 Q.B.D. 310; คดี Pemberton V. Hughes [1899], 1 ch. 781. และคดี Merker V. Merker [1962], 3 ALL E.R. 928.

38. คดี Imrie V. Castrique [1860] 8 C.B.N.S. 405.

39. คดี Dent V. Smith [1860], L.R. 4 Q.B. 414.

40. คดี Bank of Australasia V. Nias [1851], 16 Q.B.

คำพิพากษายังคงมีสิทธิ์ที่จะกล่าวอ้างข้อต่อสู้อื่น ๆ โดยทั่วไป เช่น อ้างว่าศาลต่างประเทศไม่มีอำนาจพิจารณาคำพิพากษาคดีนั้น, เขาถูกจำกัดไม่ให้ต่อสู้คดี หรือคำพิพากษานั้นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้มาโดยการฉ้อฉล เป็นต้น ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดของข้อต่อสู้เหล่านี้ต่อไป

อย่างไรก็ตาม แนวคิดที่ว่าศาลอังกฤษจะไม่เข้าไปตรวจสอบเนื้อหาสาระของคำพิพากษาของศาลต่างประเทศดังกล่าวนี้ ย่อมต้องคำนึงถึงหลักของกฎหมายระหว่างประเทศประกอบไปด้วย ดังที่ศาลอังกฤษได้เคยตัดสินไว้ในคดี *Simpton v. Foggo* ⁴¹ ว่า คำพิพากษาของศาลต่างประเทศย่อมจะไม่ได้รับการยอมรับหรือบังคับตามโดยศาลอังกฤษ หากว่าคำพิพากษาของศาลนั้น เห็นได้ชัดว่าได้กระทำขึ้นโดยขัดกับเหตุผลหรือทฤษฎีของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลซึ่งนานาอารยประเทศยอมรับกันอยู่ทั่วไป

ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการตรวจสอบคำพิพากษาของศาลต่างประเทศประการหนึ่งก็คือ คำพิพากษาของศาลต่างประเทศนี้จะถูกตรวจสอบด้วยเหตุผลว่า ศาลต่างประเทศได้พิพากษาไปโดยผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนเมื่อนำมาพิจารณากับหลักกฎหมายอังกฤษ ได้หรือไม่ และจะยังคงถือว่าคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนี้มีความเสร็จเด็ดขาดในประเทศอังกฤษแล้วหรือไม่

ในเรื่องนี้ ได้มีการวินิจฉัยไว้ในคดี Godard v. Gray⁴² ซึ่งศาลอังกฤษตัดสินว่า ไม่ว่าจะกรณีจะเป็นความผิดพลาดกับกฎหมายอังกฤษ หรือความผิดพลาดโดยประการอื่น ๆ ก็ไม่มีความแตกต่างกัน ดังนั้น ศาลอังกฤษจึงตัดสินว่า ข้อต่อสู้ของจำเลยที่ว่าศาลต่างประเทศพิพากษาโดยผิดพลาด ย่อมฟังไม่ขึ้น

นอกจากนี้ ในกรณีที่ศาลต่างประเทศนั้นเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีนั้นตามกฎหมายภายในของประเทศตนแล้ว แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงว่า ศาลนั้นได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาไปโดยขัดกับกฎหมายวิธีพิจารณาความของประเทศตนเองไปบ้าง ศาลอังกฤษก็ยังคงถือว่าคำพิพากษานั้นถึงที่สุดและเสร็จเด็ดขาดแล้ว และย่อมผูกมัดศาลอังกฤษให้ต้องบังคับตามให้ด้วย โดยศาลอังกฤษให้เหตุผลว่า สิ่งที่ศาลอังกฤษนำมาพิจารณาในการบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ คือ อำนาจของศาลต่างประเทศและความเสร็จเด็ดขาดและถึงที่สุดของคำพิพากษานั้น ซึ่งหากศาลนั้นมีอำนาจเหนือคดีแล้ว ศาลอังกฤษจะไม่สืบสวนไปถึงว่าศาลที่มีอำนาจนั้นได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาไปอย่างเหมาะสมหรือไม่⁴³ แต่ทั้งนี้ การยอมบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศดังกล่าวนี้ ย่อมต้องอยู่ภายใต้ข้อจำกัดอื่น ๆ ที่ประเทศอังกฤษได้กำหนดไว้ด้วย อาทิเช่น เรื่อง การขัดกับความ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

42. [1870], L.R. 6 Q.B. 139 ; คดี Castrique v. IMRIE [1870], L.R. 4 H.L. 414.

43. ผู้พิพากษา Lindley , L.J. ได้วินิจฉัยในคดี Pemberton v. Hughes [1899], 1 CH. 781.

สงบเรียบร้อย หรือหลักความยุติธรรม ฯลฯ⁴⁴ ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป

ส่วนเรื่องความถึงที่สุดของคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ นั้น หมายถึง การที่คำพิพากษานั้นได้ตัดสินประเด็นข้อพิพาทระหว่างคู่ความในคดีแล้ว เนื่องจากหากเป็นกรณีที่คำพิพากษานั้นยังอาจถูกเปลี่ยนแปลงด้วยกระบวนการพิจารณาในภายหลังระหว่างคู่ความเดียวกัน และในศาลเดิมที่ได้ทำคำพิพากษานั้น คำพิพากษาดังกล่าวย่อมไม่อาจได้รับการบังคับตามโดยศาลอังกฤษได้

นอกจากนี้ หากเป็นกรณีที่คำพิพากษาโดยขาดนัด อาจถูกถือว่ายังไม่ถึงที่สุด หากว่าเป็นคำพิพากษาของประเทศซึ่งกำหนดให้จำเลยสามารถร้องขอต่อศาลให้พิพากษากลับหรือลบล้างคำพิพากษานั้นได้ภายในเวลาที่กำหนดไว้

พึงสังเกตว่า เจื่อนไซเรื่องความถึงที่สุดของคำพิพากษานี้ หมายถึงว่า คำพิพากษานั้นจะต้องถึงที่สุดในศาลซึ่งได้มีคำพิพากษานั้นเอง⁴⁵ โดยไม่หมายความรวมถึงว่า จะต้องไม่มีการอุทธรณ์คำพิพากษานั้น ดังนั้น ข้อเท็จจริงที่ว่า คำพิพากษานั้น ๆ อาจถูกศาลอุทธรณ์ในประเทศที่ได้มีคำพิพากษานั้นพิพากษากลับ หรือคำพิพากษานั้นกำลังอยู่ในระหว่างการอุทธรณ์ในศาลต่างประเทศ

44. Martin Wolff, Private International Law.

[London: Scientia Verlag Aalen, 1977], p. 255-256.

45. คดี Beatty v. Beatty [1924], 1 K.B. 807.

ยอมไม่เป็นอุปสรรคต่อการที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาจะได้นำคำพิพากษานั้นมาฟ้องต่อศาลอังกฤษ เพื่อให้ศาลอังกฤษมีคำพิพากษาบังคับตามให้⁴⁶ แต่หากเป็นกรณีที่คำพิพากษานั้นอยู่ในระหว่างการอุทธรณ์ในต่างประเทศ ศาลอังกฤษมีอำนาจที่จะทุเลากระบวนการบังคับคดีเอาไว้ก่อนได้⁴⁷ อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีที่ตามกฎหมายของต่างประเทศได้กำหนดให้การยื่นอุทธรณ์มีผลให้ต้องทุเลากระบวนการบังคับคดีตามคำพิพากษาอยู่ในตัวแล้ว คำพิพากษาของประเทศดังกล่าวจะไม่ได้รับการยอมรับในประเทศอังกฤษ⁴⁸

2.2.1.3 การกำหนดจำนวนเงินในคำพิพากษาเป็นจำนวนที่แน่นอน

[The Payment of an Ascertained Sum of Money]

ดังที่ได้กล่าวถึงมาแล้วข้างต้นว่า คำพิพากษาของศาลต่างประเทศที่จะได้รับการบังคับตามในประเทศอังกฤษ นั้น ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่า จำเลยได้

---

46. คดี Scott V. Pilkington [1862], 2 B & S. 11 ;
คดี Colt Industries Inc. V. Sarlie [No. 2], [1966], 1 W. L. R. 1287.

47. คดี Nouvion V. Freeman [1889], 15 App. Cas. 1.

48. คดี Patrick V. Shedden [1853], 2 E. & B. 14 ;
คดี Berliner Industriebank A. G. V. FOST [1971], 2 Q. B. 463.

ให้คำมั่นโดยปริยายที่จะชำระเงินตามจำนวนที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาให้แก่โจทก์ ผลที่ตามมาคือ หากเป็นกรณีที่คำพิพากษาของศาลต่างประเทศได้กำหนดให้จำเลย กระทบการใดโดยเฉพาะเจาะจง หรือต้องส่งมอบทรัพย์สิน ฯลฯ ให้แก่โจทก์ แล้ว คำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นย่อมไม่อาจที่จะนำมาฟ้องต่อศาลอังกฤษ เพื่อให้ศาลอังกฤษบังคับตามให้ได้ ⁴⁹

สำหรับการกำหนดจำนวนเงินในคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ นี้ หมายถึง การที่คำพิพากษาของศาลต่างประเทศจะต้องได้ตัดสินและระบุจำนวนเงินที่จำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องชำระเป็นจำนวนที่แน่นอนแล้วเท่านั้น อย่างไรก็ตาม หากจำนวนเงินที่ปรากฏในคำพิพากษานั้น สามารถคำนวณเป็นจำนวนเงินได้โดยกระบวนการทางเลขคณิตทั่วไป คำพิพากษานั้นก็จะถือว่ามี การกำหนดจำนวนเงินที่แน่นอนแล้วได้เช่นกัน ⁵⁰

ตัวอย่างที่ศาลอังกฤษเคยตัดสินว่าเป็นกรณีที่คำพิพากษาของศาล ต่างประเทศยังไม่ได้กำหนดจำนวนเงินที่แน่นอน ได้แก่ ในคดี *Sadler v. Robins* ⁵¹ ซึ่งเป็นกรณีที่ศาลในจาไมกา ตัดสินให้จำเลยชำระเงินให้ แก่โจทก์เป็นเงินจำนวนหนึ่ง แต่เงินจำนวนดังกล่าวจะต้องถูกหักเป็นเงินค่า

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

49. P.M. North, Cheshire and North Private International Law. 10 th. ed. , p.651.

50. คดี *Beatty v. Beatty* [1924], 1 K.B. 807.

51. [1808], 1 Camp. 253 ; คดี *Hall v. Odber* [1809]

11 East 118. และคดี *Henley v. Soper* [1828], 8 B & C 16.

ภาษีให้แก่ศาลเสียก่อน ซึ่งศาลอังกฤษตัดสินว่าจำนวนเงินที่กำหนดไว้ในคำพิพากษายังไม่แน่นอนจนกว่าจะได้มีการคำนวณค่าภาษี โจทก์จึงยังไม่สามารถที่จะนำคำพิพากษาของศาลจาไมก้านี้มาฟ้องต่อศาลอังกฤษ เพื่อขอให้ศาลอังกฤษบังคับตามให้ได้

2.2.2 ข้อจำกัดที่จะทำให้ศาลอังกฤษไม่ยอมบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ

ในการที่ประเทศอังกฤษจะได้ยอมบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศตามหลักเกณฑ์ตามคอมมอน ลอว์ เพื่อก่อให้เกิดการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีอยู่ในประเทศอังกฤษนั้น นอกจากหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขเกี่ยวกับลักษณะของคำพิพากษาของศาลต่างประเทศที่ศาลอังกฤษจะได้นำมาพิจารณา ดังที่ได้กล่าวมาใน 2.2.1 ข้างต้นแล้ว ศาลอังกฤษจำต้องคำนึงถึงข้อจำกัดอันจะทำให้ศาลอังกฤษจะต้องปฏิเสธการบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศอีกส่วนหนึ่งด้วย ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นข้อต่อสู้ [Defence] ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือจำเลย ที่จะยกขึ้นอ้างอิงหรือต่อสู้ เมื่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้นำคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นมาฟ้องขอให้ศาลอังกฤษมีคำพิพากษาบังคับตามให้ เพื่อให้ศาลอังกฤษปฏิเสธไม่ยอมบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศดังกล่าว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กล่าวคือ แม้ว่าจำเลยจะไม่สามารถโต้แย้งความถูกต้องของคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ⁵² พร้อมกับที่ศาลอังกฤษจะไม่ตรวจสอบเนื้อหาสาระของคำพิพากษาของศาลต่างประเทศเช่นกัน แต่ในขณะเดียวกันจำเลยยังคงมีสิทธิ์ต่อสู้ในศาลอังกฤษว่า ศาลต่างประเทศที่ทำคำพิพากษานั้นไม่มีอำนาจในการพิจารณาและพิพากษาคดีนั้น ดังที่ได้กล่าวมาในส่วน 2.2.1.1 แล้ว นอกจากนี้ จำเลยยังอาจยกข้อจำกัดนี้ขึ้นต่อสู้คดีเพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบตามคำพิพากษาได้อีกด้วย⁵³ โดยภาระการพิสูจน์ [Burden of Proof] ถึงข้อจำกัดหรือข้อต่อสู้นี้ตกอยู่กับคู่ความฝ่ายที่อ้างอิง⁵⁴ ซึ่งก็คือลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือจำเลยในศาลอังกฤษนั่นเอง

ข้อจำกัดหรือข้อต่อสู้ที่กล่าวถึงนี้ ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือจำเลยอาจยกขึ้นแสดงต่อศาลอังกฤษ หรือศาลอังกฤษจะต้องนำมาใช้ประกอบในการพิจารณาว่า ศาลอังกฤษสมควรจะยอมบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศหรือไม่ นี้ สามารถแยกได้เป็น 3 ประการ⁵⁵ คือ

52. Robert Lowe, Commercial Law. 4 th.ed.

[London: Sweet & Maxwell, 1973] ,p.560.

53. P.M. North, Cheshire and North Private International Law. 10 th.ed., p.658.

54. Lord Hailsham, Halbury's Laws of England. Vol.8, 1974, p.480.

55. P.M. North, Cheshire and North Private International Law. 10 th.ed., p.659.

2.2.2.1 การได้คำพิพากษาของศาลต่างประเทศมาโดย
การฉ้อฉล

[Foreign Judgment Obtained by
Fraud]

2.2.2.2 คำพิพากษาของศาลต่างประเทศขัดแย้งกับ
หลักความสงบเรียบร้อยของกฎหมายอังกฤษ

[Foreign Judgment Contrary to
Public Policy of English Law]

2.2.2.3 คำพิพากษาของศาลต่างประเทศขัดแย้งกับ
หลักความยุติธรรม

[Foreign Judgment Contrary to
Natural Justice]

ดังจะได้แยกพิจารณา ดังนี้ คือ

2.2.2.1 การได้คำพิพากษาของศาลต่างประเทศมาโดย
การฉ้อฉล

[Foreign Judgment Obtained by Fraud]

หากพิจารณาถึงความหมายของคำว่า "ฉ้อฉล" [Fraud] แล้วจะพบว่าในแนวความคิดของกฎหมายอังกฤษนั้น เห็นว่าการฉ้อฉลในคำพิพากษาอาจ

แยกได้เป็น 2 แบบ ^{๕๖} กล่าวคือ

กรณีแรก หมายถึงกรณีที่คำพิพากษามีได้ได้มาโดยการฉ้อฉล แต่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาถือประโยชน์จากคำพิพากษานั้นโดยฉ้อฉล ตัวอย่างเช่น ศาลได้มีคำพิพากษาให้จำเลยแพ้คดีแล้ว หลังจากนั้นโจทก์หรือเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้ให้คำมั่นสัญญาแก่จำเลยว่าจะไม่ทำการบังคับคดีตามคำพิพากษานั้น แต่เมื่อภายหลังโจทก์กลับเปลี่ยนใจและนำคำพิพากษามาทำการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของจำเลย โดยละเมิดคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้แก่จำเลย

กรณีที่สอง หมายถึงกรณีที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้กระทำการฉ้อฉลจนศาลพิพากษาให้เขาชนะคดี ตัวอย่างเช่น โดยการที่โจทก์ได้ติดสินบนให้กับผู้พิพากษา ^{๕๗} หรือโจทก์ชักนำจำเลยมิให้เข้าต่อสู้คดีโดยเจตนาฉ้อฉล หรือนำเสนอบุคคลซึ่งตนรู้อยู่แล้วว่าเป็นเอกสารปลอม ตลอดจนนำสืบพยานบุคคลซึ่งตนรู้อยู่แล้วว่าจะเบิกความเท็จและจะทำให้ศาลหลงผิด ^{๕๘}

การที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะอ้างอิงข้อต่อสู้เรื่องการฉ้อฉลในคำพิพากษาต่อศาลอังกฤษ เพื่อให้ศาลอังกฤษปฏิเสธคำร้องขอของเจ้าหน้าที่ตาม

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

56. Martin Wolff, Private International Law.,
p. 268.

57. ตัวอย่างเช่น ในคดี Price V. Dewhurst [1837], 8 Sim.,
279, 305, 306. ซึ่งเป็นกรณีที่ผู้พิพากษาตัดสินคดีเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง

58. คดี Jacobson V. Frachon [1928], 138 L.T. 386, 394.

คำพิพากษาที่จะให้ศาลอังกฤษยอมบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนี้ แทนที่จะทำการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือร้องขอให้ศาลต่างประเทศพิจารณาคดีใหม่ ภาระการพิสูจน์เรื่องการฉ้อฉลย่อมตกอยู่กับลูกหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งนอกจากลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องอ้างอิงและพิสูจน์ให้ศาลอังกฤษเห็นถึงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงการกระทำอันเป็นการฉ้อฉลอันไม่อาจค้นพบได้ในขณะที่ได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในศาลต่างประเทศแล้ว ลูกหนี้ตามคำพิพากษายังจะต้องนำสืบถึงหลักฐานใหม่ซึ่งเป็นพยานหลักฐานที่ถ้าหากได้ใช้อ้างอิงในกระบวนการพิจารณาในศาลต่างประเทศแล้ว จะส่งผลกระทบต่อคำตัดสินในคดีนั้น ⁵⁹ อีกด้วย

ผลที่เกิดจากการอ้างอิงเรื่องการฉ้อฉลในคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนี้ คือ การที่คำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นอาจจะไม่ได้รับการบังคับตามในประเทศอังกฤษ ในขณะที่เดียวกัน ศาลอังกฤษจะทำการพิจารณาเนื้อหาสาระของคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้น [Reopen the Merits] ซึ่งผู้พิพากษา Lindley L.J. ได้กล่าวไว้ในคดี *Vadala v. Lawes* ⁶⁰ ว่า เมื่อเกิดกรณีที่โจทก์ฉ้อฉลศาลต่างประเทศเพื่อก่อให้เกิดการตัดสินคดีไปโดยผิดพลาดแล้ว ศาลอังกฤษจะสามารถพิจารณาคดีนั้นใหม่ทั้งคดี ซึ่งอาจทำให้ศาลอังกฤษต้องทำการพิจารณาข้อเท็จจริงทุก ๆ เรื่องซึ่งได้เคยถูกตรวจสอบ

59. คดี *Boswell v. Coaks* [No.2] [1894], 86 L.T 365. ;
และคดี *Birch v. Birch* [1902], p.130.

60. [1890], 25 Q.B.D.310. ; และคดี *Ellerman Lines, Ltd. v. Read* [1928], 2 K.B.144.

มาแล้วในศาลต่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ จึงเห็นได้ชัดว่าในบางกรณีจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงที่จะต้องส่งผลกระทบต่อเนื้อหาของคำพิพากษา ตลอดจนหลัก Res Judicata ไปด้วย ⁶¹

นอกจากนี้ ศาลอุทธรณ์ของอังกฤษยังได้เคยตัดสินในคดีที่มีการกล่าวอ้างเรื่องการฉ้อฉลไว้ ตัวอย่างเช่น ในคดี Abouloff V. Oppenheimer ⁶² ซึ่งจำเลยได้ยกข้อต่อสู้ว่า คำพิพากษาของศาลรัสเซียที่โจทก์นำมาฟ้องต่อศาลอังกฤษนี้ โจทก์ได้คำพิพากษามาโดยการฉ้อฉล ด้วยวิธีการแสดงต่อศาลรัสเซียว่า จำเลยเป็นเจ้าของสินค้า (ทั้ง ๆ ที่ความจริงแล้วโจทก์เองเป็นเจ้าของสินค้า) และศาลรัสเซียได้มีคำพิพากษาให้จำเลยคืนสินค้าให้แก่โจทก์หรือมิฉะนั้นก็ให้ชำระราคาสินค้าให้แก่โจทก์ โจทก์คัดค้านข้อต่อสู้ของจำเลยว่า การกล่าวอ้างของจำเลยนี้สมควรจะได้รับการพิจารณาโดยศาลรัสเซียเอง และหากศาลอังกฤษจะต้องพิจารณาในประเด็นนี้อีกก็จะเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำพิพากษาใหม่

ปรากฏว่า ศาลอุทธรณ์ของอังกฤษไม่รับฟังข้อคัดค้านของโจทก์ โดย Lord Esher ได้กล่าวถึงคดีนี้โดยแสดงข้อสันนิษฐานว่า ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลรัสเซียนั้น จำเลยได้กล่าวหาถึงการกระทำอันเป็นการฉ้อฉลของโจทก์ ตลอดจนได้แสดงหลักฐานเพื่อสนับสนุนข้อกล่าวหานี้ต่อศาลรัสเซียแล้ว และจำเลยก็ได้อ้างถึงพยานหลักฐานเดิมนี้ต่อศาลอังกฤษ

61. Matin Wolff, Private International Law. p.269

62. [1882], 10 Q.B.D.295.

ซึ่งจำเลยย่อมมีสิทธิ์ที่จะกระทำการดังกล่าวได้ โดยจะไม่ถูกขัดขวางในการที่จะกล่าวหาเรื่องการฉ้อฉล และในการที่จะนำเสนอพยานหลักฐานเดิมเพื่อพิสูจน์เรื่องการฉ้อฉลดังกล่าวต่อศาลอังกฤษ

นอกจากนี้ ในคดี *Syal V. Heyward*⁶³ ของศาลอุทธรณ์ ยังได้แสดงให้เห็นว่า ศาลอังกฤษยอมให้มีการยกคดีของศาลต่างประเทศขึ้นพิจารณาใหม่ในประเทศอังกฤษได้ แม้ว่าโจทก์จะได้จงใจละเว้นที่จะยกข้อเท็จจริงใด ๆ ซึ่งเป็นมูลฐานของข้อกล่าวหาเรื่องการฉ้อฉลขึ้นในกระบวนการพิจารณาของศาลต่างประเทศ ตลอดจนจำเลยในศาลอังกฤษอาจจะสงวนข้อต่อสู้เรื่องการฉ้อฉลไว้ไม่อ้างอิงในศาลต่างประเทศ โดยเจตนาที่จะเก็บไว้ยกขึ้นอ้างอิงเมื่อตนถูกฟ้องโดยอาศัยคำพิพากษานั้นในประเทศอังกฤษก็ได้

2.2.2.2 คำพิพากษาของศาลต่างประเทศขัดแย้งกับหลัก ความสงบเรียบร้อยของกฎหมายอังกฤษ

[Foreign Judgment Contrary to
Public Policy of English Law]

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

63. [1948], 2 K.B. 443 ; [1948] 2 ALL E.R. 576.

ประเทศอังกฤษถือว่า คำพิพากษาของศาลต่างประเทศซึ่งขัดแย้งกับหลักเกณฑ์หรือนโยบาย ตลอดจนความสงบเรียบร้อยของประเทศอังกฤษ⁶⁴ หรือคำพิพากษาที่เกิดจากกระบวนการพิจารณาความอาญา หรือคดีภาษีอากร⁶⁵ ย่อมไม่อาจก่อให้เกิดผลใด ๆ ในประเทศอังกฤษได้ ไม่ว่าจะเป็นการบังคับตามคำพิพากษานั้นโดยตรง หรือโดยการยอมรับคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้น⁶⁶

คำว่า "ความสงบเรียบร้อย" [Public Policy] ในประเทศอังกฤษนั้น ได้มีการวางหลักเกณฑ์อย่างจริงจังในศตวรรษที่ 18 โดยเริ่มจากการนำมาเป็นข้อจำกัดในการทำสัญญา กล่าวคือ ศาลอังกฤษถือว่าสัญญาที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยคือ สัญญาที่ขัดต่อผลประโยชน์ของส่วนรวม⁶⁷ ซึ่งต่อมาได้มีการขยายขอบเขตของความสงบเรียบร้อยมาเป็นหลักการสำคัญในการนำมาใช้บังคับแก่กฎหมายเอกชนโดยทั่วไป โดยเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ความสงบเรียบร้อยนี้สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา สภาพสังคมและทัศนคติ

64. คดี Re Macartney [1921], 1 ch.522.; และคดี Delmia Dairy Industries V.National Bank of Pakistan [1978], 2 Lloyd's Rep.233.

65. คดี Huntington V.Attrill [1893], A.C.150.

66. เช่นในคดี U.S.A V.Harden [1963], 41 D.L.R. [2 ed.] 721.

67. J.Navin. Pitman's Commercial Law. 15 th.ed., [London: Sir Issac Pitman & Son Ltd.: 1969], p.30.

ของมหาชน จึงอาจเปลี่ยนหลักการไปใช้กับเรื่องใด ๆ ก็ได้

ในล่วนที่เกี่ยวกับการนำหลักเรื่องความสงบเรียบร้อยนี้มาใช้กับการบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศในประเทอังกฤษนั้น ศาลอังกฤษถือว่าหลักความสงบเรียบร้อยของประเทอังกฤษ อาจต่างกับของประเทอื่น ๆ ได้ดังจะเห็นได้จากกรณีที่ศาลอุทธรณ์ของประเทอังกฤษ ได้เคยกล่าวไว้ในคดี S.A. Consortium General Textiles V. Sun and Sand Agencies, Ltd. ⁶⁸ ว่า ในบางกรณีการบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศเกี่ยวกับการเรียกร้องค่าเสียหายบางอย่าง อาจจะไม่ถือว่าขัดแย้งกับความสงบเรียบร้อยของประเทอังกฤษก็ได้ แม้ว่าหากนำคำพิพากษานั้นไปพิจารณาในประเทสหรัฐอเมริกา หรือประเทต่าง ๆ ในเครือจักรภพแล้วจะปรากฏว่าคำพิพากษานั้นเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประเทเหล่านั้น

ในกรณีที่คำพิพากษาของศาลต่างประเทศเป็นคำพิพากษาในคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา คำพิพากษานั้นก็อาจได้รับการบังคับตามในประเทอังกฤษในฐานะที่สามารถแยกมูลคดีออกจากกันได้ ซึ่งส่งผลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ว่า การกระทำความผิดในทางอาญาในต่างประเทย่อมไม่ได้รับการพิจารณาในประเทอังกฤษ ดังนั้น ในคดี Raulin V. Fischer ⁶⁹ ซึ่งจำเลยได้ซื้อผ้าขนใจทักใน Bois De Boulogne จนได้รับบาดเจ็บ และได้ถูกศาลฝรั่งเศสตัดสินว่า การกระทำของจำเลยเป็นการกระทำโดยประมาท

68. [1978], 2 K.B. 93.

69. [1911], 2 K.B. 93.

และมีความผิดทางอาญา ซึ่งตามกฎหมายของฝรั่งเศสนั้น บุคคลผู้ได้รับบาดเจ็บจากการกระทำผิดอาญา มีสิทธิ์เรียกร้องค่าเสียหายในทางแพ่ง และคำพิพากษาของศาลฝรั่งเศสในคดีนี้ ก็ได้ตัดสินในมูลคดีทั้งทางแพ่งและทางอาญา โดยกำหนดให้จำเลยมีความผิดทางอาญาและจะต้องชดใช้ค่าปรับ 100 ฟรังก์ให้แก่รัฐ พร้อมกับ 15,917 ฟรังก์สำหรับเป็นค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายให้แก่โจทก์

เมื่อโจทก์นำคำพิพากษาของศาลฝรั่งเศสนี้มาขอให้ศาลอังกฤษบังคับให้จำเลยชำระค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายจำนวน 15,917 ฟรังก์ ให้แก่ตน ศาลอังกฤษตัดสินว่า คำพิพากษาของศาลฝรั่งเศสนี้สามารถแยกเป็นส่วนที่โจทก์มีสิทธิ์ได้รับค่าเสียหาย โดยไม่ทำให้ความผิดทางอาญาของจำเลยเสียหายไปด้วยเหตุนี้ การที่โจทก์นำคำพิพากษาของศาลฝรั่งเศสมาฟ้องต่อศาลอังกฤษนี้ ศาลอังกฤษจึงสามารถบังคับตามให้แก่โจทก์ในส่วนที่เป็นค่าเสียหายได้ โดยไม่เกี่ยวข้องกับกรณียอมรับคำพิพากษาในส่วนที่เป็นความผิดอาญา

2.2.2.3 คำพิพากษาของศาลต่างประเทศขัดแย้งกับหลัก ความยุติธรรม

[Foreign Judgment Contrary to
Natural Justice]

แม้ว่าศาลอังกฤษจะได้อ้างและยืนยันกันมาเสมอว่า คำพิพากษาของศาลต่างประเทศซึ่งเกิดจากกระบวนการพิจารณาคดีที่ขัดแย้งกับหลักความยุติธรรม จะไม่ได้รับการบังคับตามให้ในประเทศอังกฤษ แต่กระนั้น ก็ยังเป็นการยากที่จะให้คำจำกัดความที่แน่นอนของคำว่า " หลักความยุติธรรม " ตลอดจนการยกตัวอย่างของคดีที่ปรากฏว่ามีการฝ่าฝืนกฎหมายจนถึงขนาดที่ทำให้ศาลอังกฤษต้องปฏิเสธการบังคับตามให้แก่คำพิพากษาของศาลต่างประเทศโดยสิ้นเชิง

ถึงแม้ว่า ผู้พิพากษา Shadwell, V.C. จะได้เคยกล่าวไว้ว่า ศาลอังกฤษจะถือว่าคำตัดสินหรือคำพิพากษาไม่มีคุณค่า เมื่อปรากฏชัดว่า คำพิพากษานั้นตัดสินโดยไม่คำนึงถึงความยุติธรรม⁷⁰ แต่ทั้งนี้ ฟิงลิ่งเกต ว่าคำกล่าวดังกล่าวอาจไม่ถูกต้องนัก เนื่องจากหากจะได้คำนึงถึงว่าจาก หลักเกณฑ์ที่ได้ทำการพิจารณามาแล้วข้างต้นว่า คำพิพากษาของศาลต่างประเทศ นั้นสามารถได้รับการบังคับตามในประเทศอังกฤษได้ แม้ว่ากระบวนการพิจารณาคดีในศาลต่างประเทศอาจจะเกิดจากการรับฟังพยานหลักฐานที่ผิดพลาดตามกฎหมายของประเทศนั้น หรือแม้แต่ผิดพลาดตามกฎหมายของประเทศอังกฤษก็ตาม ซึ่งความจริงแล้ว หากจะพิจารณาโดยใช้หลักความยุติธรรมแล้ว ย่อมเห็นได้ว่า คำพิพากษาในลักษณะดังกล่าวย่อมเป็นการไม่ยุติธรรม (Unjust) เพราะฉะนั้น จึงยังคงเป็นการยากที่จะทำการแบ่งระดับของความไม่ยุติธรรมดังกล่าวให้แน่ชัด เพื่อที่จะนำไปสู่การจำกัดความของคำว่า การขัดแย้งกับหลักความยุติธรรม อยู่นั่นเอง

นอกจากนั้น ผู้พิพากษา Bramwell, B. ได้เคยกล่าวไว้ในคดี *Crawley V. Isaacs*⁷¹ ถึงเรื่องนี้ว่า แม้ว่ากระบวนการพิจารณาคดี ในศาลต่างประเทศนั้น จะได้ดำเนินไปโดยถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของศาล ต่างประเทศ แต่หากกระบวนการนั้นไม่เป็นไปตามหลักความยุติธรรมแล้ว ศาลอังกฤษจะไม่ยอมเห็นชอบกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาดังกล่าว

70. ในคดี *Price V. Dewhurst* [1837] 8 Sim. 279.

71. [1867], 16 L.T. 529.

จากคำกล่าวของผู้พิพากษาของศาลอังกฤษทั้งสองท่านดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่ามิได้มีการให้คำจำกัดความของคำว่า " หลักความยุติธรรม " ไว้อย่างแน่ชัดแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม ได้เคยมีคำตัดสินที่พอจะนำมาพิจารณาถึงความหมายของกรณีศาลอังกฤษจะถือว่าคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้น เป็นการขัดแย้งกับหลักความยุติธรรมได้บ้าง คือคำตัดสินในคดี Jacobson V. Franchon ⁷² ซึ่งมีข้อเท็จจริงว่า โจทก์สั่งซื้อสินค้าจากจำเลยในฝรั่งเศส แต่เมื่อจำเลยส่งมอบสินค้าให้แก่โจทก์แล้ว โจทก์อ้างว่าจำเลยผิดสัญญาเนื่องจากสินค้าที่จำเลยส่งมอบให้มีคุณภาพและปริมาณไม่ถูกต้องกับที่โจทก์ตกลงซื้อ โจทก์จึงฟ้องจำเลยต่อศาลฝรั่งเศสเพื่อขอเลิกสัญญาและเรียกค่าเสียหาย ก่อนที่ศาลฝรั่งเศสจะได้มีคำพิพากษา ศาลได้สั่งให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบคุณภาพของสินค้า แต่เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญที่ศาลฝรั่งเศสแต่งตั้งนี้เป็นญาติกับจำเลย จึงมิได้ทำการตรวจสอบสินค้าอย่างยุติธรรม ตลอดจนไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานของโจทก์ แต่กลับทำรายงานต่อศาลฝรั่งเศสด้วยความอคติและเป็นปฏิปักษ์ต่อโจทก์ จนกระทั่งศาลฝรั่งเศสตัดสินให้จำเลยชนะคดี โจทก์จึงยื่นฟ้องจำเลยต่อศาลอังกฤษฐานที่จำเลยประพฤติผิดสัญญาซื้อขายอีกครั้งหนึ่ง จำเลยจึงอ้างถึงคำพิพากษาของศาลฝรั่งเศสขึ้นโต้แย้งโจทก์ แต่โจทก์ต่อสู้ว่าคำพิพากษาของศาลฝรั่งเศสนั้นขัดแย้งกับหลักความยุติธรรม

ศาลอุทธรณ์ของอังกฤษตัดสินว่า คำพิพากษาของศาลฝรั่งเศสไม่ตกเป็นโมฆะ เพราะเหตุว่าฝ่าฝืนต่อหลักความยุติธรรม เนื่องจากโจทก์ในศาลฝรั่งเศสมิได้ถูกกีดกันที่จะต่อสู้คดี ซึ่งตามกฎหมายของฝรั่งเศสนั้น ศาลจะไม่ถูกผูกมัดอยู่กับรายงานของผู้เชี่ยวชาญ แต่สามารถที่จะไม่ยอมรับรายงานนั้นได้ หากพบว่ามีข้อผิดพลาดในรายงาน เพราะฉะนั้น โจทก์ย่อมมีอิสระในการนำเสนอพยานหลักฐานต่อศาลและคัดค้านรายงานของผู้เชี่ยวชาญได้ ซึ่งศาลอังกฤษพิจารณาแล้วก็พบว่าโจทก์ก็ได้ทำการคัดค้านและนำเสนอพยานหลักฐานเช่นนี้ต่อศาลฝรั่งเศสแล้ว แต่พยานของโจทก์รับฟังไม่ขึ้น ด้วยเหตุนี้ ศาลอังกฤษจึงเห็นว่า กรณีนี้ไม่อาจกล่าวได้ว่าศาลฝรั่งเศสปฏิเสธที่จะรับฟังพยานหลักฐานของคู่ความในคดี

จากคำตัดสินในคดีดังกล่าว จึงเห็นได้ว่า กรณีที่ศาลอังกฤษจะถือว่าคำพิพากษาของศาลต่างประเทศขัดแย้งกับหลักความยุติธรรมหรือไม่ หลักเกณฑ์ที่ศาลอังกฤษจะนำมาพิจารณาประการหนึ่งคือ การที่ศาลอังกฤษถือว่าขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่ว่าคู่ความในศาลต่างประเทศถูกกีดกันหรือถูกตัดสิทธิ์และโอกาสในการนำเสนอพยานหลักฐานของตนต่อศาลต่างประเทศหรือไม่ นั่นเอง

นอกเหนือจากหลักเกณฑ์เรื่องโอกาสในการนำเสนอพยานหลักฐานดังกล่าวแล้ว ในบางกรณีศาลอังกฤษจะทำการพิจารณาว่า หลักเกณฑ์การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลต่างประเทศ โดยเฉพาะในกรณีที่ศาลต่างประเทศใช้อำนาจของตนเหนือจำเลยผู้ขาดนัด ซึ่งแม้ว่าศาลอังกฤษจะยอมรับว่า ศาลอังกฤษย่อมไม่อาจนำความยุติธรรมในกระบวนการพิจารณาของศาลต่างประเทศมาเปรียบเทียบกับความยุติธรรมของกฎหมายอังกฤษ แต่หากเป็นกรณีที่มิผู้กล่าวอ้างว่าความยุติธรรมในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลต่างประเทศนั้นต่ำกว่ามาตรฐานของนานาอารยประเทศ [Civilized

Standard] แล้ว ศาลอังกฤษจะถือว่าคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ
 ที่เกิดจากกระบวนการพิจารณานั้นเป็นปฏิปักษ์ [Repugnant] กับหลัก
 ความยุติธรรม ซึ่งหลักเกณฑ์การพิจารณาดังกล่าวนี้นี้ศาลอังกฤษนำมาใช้
 กับกรณีคำพิพากษาของศาลต่างประเทศเกี่ยวข้องกับการหย่าร้าง
 ตัวอย่างเช่น ตามพระราชบัญญัติปี 1971 คือ The Recognition of
 Divorces and Legal Separations Act ⁷³

ดังนั้น จึงอาจสรุปสาเหตุที่ศาลอังกฤษจะถือว่า คำพิพากษาของ
 ศาลต่างประเทศขัดแย้งกับหลักความยุติธรรม ก็ต่อเมื่อคู่ความในคดีได้ถูก
 ศาลต่างประเทศกีดกันหรือจำกัดสิทธิ์ในการนำเสนอพยานหลักฐาน หรือไม่
 รับฟังพยานอย่างไม่ยุติธรรมประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งคือการพิจารณา
 ถึงการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลต่างประเทศเพื่อตรวจสอบความยุติธรรม
 ในกระบวนการพิจารณาดังกล่าว อาทิเช่น การแจ้งกำหนดการดำเนินกระบวนการ
 พิจารณาให้แก่คู่ความทราบล่วงหน้าเป็นเวลาพอสมควรที่จะเตรียมตัวต่อสู้คดี
 การส่งสำเนาคำฟ้องและหมายเรียกให้แก่จำเลยด้วยวิธีการที่ค่อนข้างแน่นอน
 ว่าจำเลยจะได้รับ เป็นต้น แต่เกี่ยวกับการส่งสำเนาคำฟ้องให้แก่จำเลยนี้
 มีข้อน่าสังเกตประการหนึ่งว่า หากเป็นกรณีที่ได้มีการส่งสำเนาคำฟ้องหรือ
 หมายเรียกให้แก่จำเลยถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายของประเทศนั้นแล้ว
 แม้จะปรากฏว่าจำเลยไม่ได้รับสำเนาคำฟ้องหรือหมายเรียกดังกล่าว
 ศาลอังกฤษอาจจะไม่ถือว่าการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลนั้นขัดแย้ง

---

73. P.M.North. Cheshire and North Private International Law. 10th.ed. ,p.664.

กับหลักความยุติธรรม เว้นเสียแต่ว่าจะมีพฤติการณ์อื่น ๆ มาประกอบ 74

2.3 หลักตามกฎหมายลายลักษณ์อักษร ของประเทศอังกฤษ

จากหลักเกณฑ์ตามคอมมอน ลอว์ ที่กำหนดไว้ว่า คำพิพากษาของศาลต่างประเทศ ซึ่งแม้จะได้รับการยอมรับว่าเป็นการก่อให้เกิดหนี้ระหว่างคู่ความในคดี แต่ก็ไม้อาจที่จะนำมาใช้บังคับในประเทศอังกฤษโดยตรง หรือโดยมิได้ผ่านกระบวนการทางกฎหมายในประเทศอังกฤษอีกครั้งหนึ่ง จึงต้องนำคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นมาทำการฟ้องร้องต่อศาลอังกฤษ เพื่อให้ศาลอังกฤษมีคำพิพากษาอีกชั้นหนึ่ง จึงจะสามารถทำการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีอยู่ในประเทศอังกฤษได้ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์ตามคอมมอน ลอว์ ดังกล่าวนั้น ยังมีข้อยกเว้นที่ทำให้คำพิพากษาของศาลต่างประเทศมีผลบังคับในประเทศอังกฤษได้ ด้วยวิธีการอื่นอีกวิธีหนึ่ง กล่าวคือ โดยอาศัยกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่บังคับใช้ในประเทศอังกฤษ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วมักจะเรียกวิธีการนี้ว่า การบังคับตามคำพิพากษาโดยตรง [Direct Enforcement] อันอาจทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนได้ว่า เป็นการนำคำพิพากษาของศาลต่างประเทศมาใช้บังคับแก่ทรัพย์สินในประเทศอังกฤษได้โดยไม่ต้องกระทำการใด ๆ ในประเทศอังกฤษอีก ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว กฎหมายลายลักษณ์อักษรแต่ละฉบับได้กำหนดให้คำพิพากษาของศาลต่างประเทศจะสามารถนำมาก่อให้เกิดการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินในประเทศอังกฤษได้ ก็ต่อเมื่อได้นำคำพิพากษาของ

ศาลต่างประเทศนั้นมายื่นขอจดทะเบียนต่อศาลอังกฤษ เพียงแต่มีต้องทำการฟ้องร้องเป็นคดีเหมือนอย่างหลักเกณฑ์ตามคอมมอน ลอว์ เท่านั้น ซึ่งกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่บังคับใช้อยู่ในประเทศอังกฤษในปัจจุบัน คือ

1. Judgments Extension Act 1868 และ Inferior Courts Judgments Extension Act 1882
2. Administration of Justice Act 1920
3. Foreign Judgments [Reciprocal Enforcement] Act 1933
4. Convention on Jurisdiction and the Enforcement of Judgments in Civil and Commercial Matters 1968
5. European Communities [Enforcement of Community Judgments] Order 1972
6. Civil Jurisdiction and Judgments Act 1982

ซึ่งจะได้แยกพิจารณา ดังนี้คือ

1. Judgments Extension Act 1868 และ Inferior Courts Judgments Extension Act 1882

การบังคับใช้พระราชบัญญัติ สืบเนื่องมาจากตามหลักเกณฑ์การพิจารณาเรื่องเขตอำนาจศาลแล้ว สกอตแลนด์ และไอร์แลนด์เหนือ จะถูกพิจารณาว่ามีฐานะเหมือนกับประเทศอื่น ๆ ที่มีได้เป็นส่วนหนึ่งของสหราชอาณาจักร ดังนั้น จึงเกิดความไม่คล่องตัวเกี่ยวกับการบังคับใช้คำพิพากษาระหว่างสกอตแลนด์ และไอร์แลนด์เหนือ กับประเทศอังกฤษ เพราะประเทศอังกฤษปฏิบัติต่อคำพิพากษาของศาลสกอตแลนด์ หรือไอร์แลนด์เหนือ เหมือนกับคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ

ทั่วไป ⁷⁵ ดังนั้น ก่อนหน้าปี 1868 เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของประเทศทั้งสองนี้ และผู้ที่ประสงค์จะนำคำพิพากษามาบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาในประเทศอังกฤษ จึงมีได้อยู่ในสถานะที่ต่ำกว่าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของประเทศอื่น ๆ ซึ่งมีได้เป็นส่วนหนึ่งของสหราชอาณาจักรเลย กล่าวคือ จำต้องเข้าสู่กระบวนการของประเทศอังกฤษเหมือนอย่างกรณีของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของประเทศอื่น ๆ ทั่วไป

พระราชบัญญัติปี 1868 และปี 1882 นี้จึงถูกตราขึ้นด้วยจุดมุ่งหมายที่จะทำให้คำพิพากษาของศาลสูง [Superior Court] และศาลในระดับต่ำลงมาคือ County Court และ Sheriff Court ของประเทศอังกฤษ สกอตแลนด์ และไอร์แลนด์เหนือ สามารถก่อให้เกิดผลบังคับในส่วนอื่น ๆ ของสหราชอาณาจักรได้ ด้วยการจดทะเบียนคำพิพากษาระหว่างกัน ⁷⁶ โดยพระราชบัญญัติปี 1868 จะใช้บังคับกับคำพิพากษาของ High Court of Justice ของประเทศอังกฤษ ของไอร์แลนด์เหนือ และ Court of Session ของสกอตแลนด์ โดยมีพระราชบัญญัติปี 1882 ขยายขอบเขตไปยังคำพิพากษาของศาลในระดับต่ำลงมาอันได้แก่ County Court , Civil Bill Court ของประเทศอังกฤษ Sheriff Court และศาลภายใต้ Small Debts and Debts Recovery Acts ของสกอตแลนด์ ตลอดจน Courts of Petty Sessions

75. Lord Hailsham, Halbury's Laws of England.

Vol. 8, 1974, p. 487.

76. P.M. North, Cheshire and North Private

International Law. 10 th. ed., p. 665-666.

และ Courts of Bankruptcy ของไอร์แลนด์เหนือ

โดยในแต่ละศาลดังกล่าว จะจัดให้มีหน่วยงานสำหรับรับจดทะเบียน คำพิพากษาระหว่างกัน ตลอดจนทำหน้าที่ให้คำรับรองว่าคำพิพากษาใดเป็นคำพิพากษาของศาลแห่งประเทศตนเอง

วิธีการจดทะเบียน คำพิพากษาของศาลดังกล่าวมาข้างต้น จะถูกขยาย ขอบเขตการบังคับไปยังประเทศอื่นอีก 2 ประเทศ โดยการจดทะเบียนคำพิพากษานั้น ณ ประเทศที่ประสงค์จะทำการบังคับคดี ซึ่งในคำร้องขอให้รับจดทะเบียน คำพิพากษานั้นจะต้องประกอบด้วยหนังสือรับรองจากศาลซึ่งได้ทำการพิจารณาและพิพากษาคดีนั้นด้วย

ลักษณะของคำพิพากษาภายใต้พระราชบัญญัติ ขอบเขตของพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้ นับได้ว่าค่อนข้างจะจำกัด เนื่องจากคำพิพากษาที่จะได้รับการจดทะเบียนนี้พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับได้กำหนดไว้ เฉพาะคำพิพากษาที่เกี่ยวกับหนี้ ค่าเสียหายและค่าใช้จ่าย เท่านั้น และหากเป็นกรณีการจดทะเบียนคำพิพากษาตามพระราชบัญญัติปี 1882 แล้ว จำนวนหนี้ที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาจะต้องเป็นจำนวนไม่เกินกว่าเขตอำนาจของศาลซึ่งรับจดทะเบียนอีกด้วย (มาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติปี 1882) โดยจะต้องเป็นคำพิพากษาที่กำหนดจำนวนเงินที่ให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาชำระเป็นจำนวนที่แน่นอนอีกด้วย ดังนั้น คำพิพากษาที่เกี่ยวกับพินัยกรรม , คำพิพากษาที่เกี่ยวกับที่ดิน จะอยู่นอกเหนือขอบเขตของ

พระราชบัญญัติสองฉบับนี้⁷⁷ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เป็นคำพิพากษาอันเกี่ยวกับการลบล้าง โดยปกติจะอยู่นอกขอบเขตของพระราชบัญญัติเช่นกัน เว้นเสียแต่ว่า คำพิพากษานั้นจะได้ตัดสินเกี่ยวกับเฉพาะค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายเท่านั้น⁷⁸

ผลของการจดทะเบียน ผลที่เกิดจากการจดทะเบียนคำพิพากษาในศาลอังกฤษภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ คือ 12 เดือน นับแต่วันที่มิคำพิพากษานั้น คือ การที่คำพิพากษานั้นจะมีผลบังคับในประเทศอังกฤษเสมือนกับเป็นการบังคับตามคำพิพากษาของศาลอังกฤษเอง โดยจะก่อให้เกิดการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีอยู่ในเขตอำนาจของศาลอังกฤษ นอกจากนี้ ศาลอังกฤษยังถือว่า คำพิพากษาของศาลสกอตแลนด์ หรือไอร์แลนด์เหนือ ที่ตนรับจดทะเบียนไว้แล้วนั้นจะไม่ถูกทบทวนหรือพิจารณาในเนื้อหาของสาระของคำพิพากษาดังกล่าวในศาลอังกฤษอีก

ส่วนกรณีที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษามีได้ดำเนินการร้องขอจดทะเบียนคำพิพากษาเสียภายในระยะเวลา 12 เดือน นับแต่วันที่มิคำพิพากษานั้น การจดทะเบียนคำพิพากษาจะมีผลให้เกิดการบังคับคดีได้ก็ต่อเมื่อศาลอังกฤษจะอนุญาตเท่านั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

77. คดี *Wotherspoon V. Connolly* [1871], 9 Macph. [Ct. of Sess.] 510.

78. คดี *Rayment V. Rayment and Stuart* [1910], p 271.

ส่วนเรื่องค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนคำพิพากษานั้น โดยปกติแล้ว เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการร้องขอจดทะเบียน เว้นแต่ศาลที่รับคำร้องขอจะได้สั่งเป็นอย่างอื่น (มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติปี 1868) ตลอดจนจะไม่ต้องวางเงินเป็นประกันความเสียหายใด ๆ ต่อศาล เว้นแต่ศาลจะได้อำนาจพิเศษ (มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติปี 1868)

การคัดค้านการจดทะเบียน แม้ว่าหลักการของพระราชบัญญัติที่กำหนดให้คำพิพากษาของศาลสกอตแลนด์ หรือไอร์แลนด์เหนือ ซึ่งได้รับการจดทะเบียนโดยศาลอังกฤษแล้ว จะมีผลบังคับเสมือนกับเป็นคำพิพากษาของศาลอังกฤษเอง ตลอดจนศาลอังกฤษจะไม่ทบทวนหรือพิจารณาในเนื้อหาของคำพิพากษาดังกล่าวอีก ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว แต่หากจะพิจารณาในลัทธิที่เกี่ยวกับจำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น พระราชบัญญัติปี 1868 กำหนดว่า ฐานะของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่ได้รับการจดทะเบียนแล้วนี้ จะแตกต่างกับจำเลยซึ่งถูกฟ้องโดยอาศัยคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ ด้วยวิธีการตามคอมมอน ลอว์ กล่าวคือ ลูกหนี้ตามคำพิพากษาในกรณีนี้ ไม่อาจกล่าวอ้างว่า ศาลสกอตแลนด์ หรือศาลไอร์แลนด์ ไม่มีอำนาจเหนือคดีนั้น หรือกล่าวอ้างว่า หนี้ตามที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาไม่อาจนำมาขอรับชำระหนี้ในประเทศอังกฤษด้วยเหตุที่ว่าหนี้นั้นระงับไปเพราะขาดอายุความแล้ว ตลอดจนไม่อาจกล่าวอ้างข้อจำกัดหรือข้อต่อสู้ตามที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์ตามคอมมอน ลอว์ ได้ หนทางเดียวที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาในกรณีนี้จะคัดค้านความมีผลของคำพิพากษานั้น คือ การที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องไปดำเนินการในศาลซึ่งได้ทำการพิจารณาคดีนั้น

เท่านั้น ⁸¹ เนื่องจากพระราชบัญญัติปี 1868 กำหนดไว้ว่า ศาลอังกฤษจะปฏิเสธการรับจดทะเบียนคำพิพากษา ก็ต่อเมื่อปรากฏว่าหนังสือรับรองคำพิพากษาที่ยื่นประกอบในการร้องขอให้ศาลอังกฤษรับจดทะเบียนไม่ถูกต้องตามรูปแบบที่พระราชบัญญัติกำหนดไว้เท่านั้น ⁸²

แต่อย่างไรก็ตาม มีข้อน่าสังเกตประการหนึ่งว่า กระบวนการบังคับคดีตามคำพิพากษาที่ได้รับการจดทะเบียนในศาลอังกฤษแล้วนี้ อาจถูกยับยั้งได้หากปรากฏว่า Court of Session ของสกอตแลนด์ หรือ High Court ของไอร์แลนด์เหนือ ได้มีคำสั่งให้งดการบังคับคดีไว้ก่อน (มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติปี 1868)

การฟ้องคดีโดยอาศัยคำพิพากษา เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของสกอตแลนด์ หรือไอร์แลนด์เหนือ ยังคงสามารถเลือกที่จะทำการฟ้องร้องลูกหนี้ตามคำพิพากษาต่อศาลอังกฤษ โดยอาศัยคำพิพากษาซึ่งอาจได้รับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติปี 1868 ด้วยวิธีการตามคอมมอน ลอว์ ได้ ซึ่งในกรณีนี้ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องรับผิดชอบเองโดยไม่ได้รับความคุ้มครองดังเช่นการจดทะเบียนคำพิพากษา นอกจากนั้น เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่ฟ้องคดีโดยอาศัยคำพิพากษานี้ ยังไม่อาจเรียกร้องค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นดังกล่าวจากลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ เว้นแต่ศาลที่รับฟ้องคดีจะได้อ้างเป็นอย่างอื่น (มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติปี 1868)

81. คดี Part V. Welply [1869], I.R. 4 C.L. 243.

82. คดี Part V. Scannell [1875], I.R. 9 C.L. 426.

2. Administration of Justice Act 1920

การบังคับใช้พระราชบัญญัติ พระราชบัญญัติปี 1920 นี้เกิดขึ้นด้วยการสนับสนุนจากการสัมมนาในปี 1911 [The Imperial Conference 1911] โดยเป็นการกำหนดบทบัญญัติสำหรับใช้กับคำพิพากษาของศาลของประเทศในเครือจักรภพที่พระราชบัญญัติปี 1920 นี้ขยายขอบเขตไปถึง ให้มีผลบังคับในสหราชอาณาจักร (มาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติ)

ประเทศในเครือจักรภพซึ่งได้มีการขยายขอบเขตไปถึงดังกล่าวนี้ ปัจจุบันนี้ได้มีการประกาศพระบรมราชโองการ [Order in Council] ไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ถึง 4 ภูมิภาค อันได้แก่ แอฟริกาและมหาสมุทรอินเดีย อเมริกา เอเชีย ออสเตรเลียและมหาสมุทรแปซิฟิก⁸³ ซึ่งหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่า จะมีการประกาศพระบรมราชโองการขยายขอบเขตไปยังประเทศใดบ้างนั้น ประเทศอังกฤษจะพิจารณาจากการที่ประเทศเหล่านั้นจะต้องมีการปฏิบัติตอบแทนกับคำพิพากษาของศาลแห่งประเทศอังกฤษเป็นอย่างดีเป็นการตอบแทน

วิธีการจดทะเบียน เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของ Superior Court ในประเทศในเครือจักรภพที่พระราชบัญญัติปี 1920 นี้ใช้บังคับไปถึง จะสามารถนำ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

83. โปรดดูรายชื่อประเทศต่าง ๆ ในแต่ละภูมิภาคดังกล่าวใน Lord Halsbury's Laws of England. Vol. 8, 1974, p. 491-492.

คำพิพากษามาร้องขอต่อ High Court ในประเทศอังกฤษ หรือในไอร์แลนด์เหนือ หรือ Court of Session ในสกอตแลนด์ เพื่อขอให้รับจดทะเบียนคำพิพากษาดังกล่าวได้ โดยจะต้องทำการจดทะเบียนคำพิพากษาเสียภายในเวลา 12 เดือน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษานั้น แต่อาจจะร้องขอภายในเวลาเกินกว่า 12 เดือน ได้หากว่าศาลซึ่งจะรับจดทะเบียนอนุญาต

ทางด้านศาลอังกฤษซึ่งได้รับการร้องขอดังกล่าว จะรับจดทะเบียนคำพิพากษาก็ต่อเมื่อเห็นว่า เป็นกรณีที่จะก่อให้เกิดความยุติธรรมและเป็นการสะดวกที่คำพิพากษานั้นจะได้รับการบังคับตามในประเทศอังกฤษ (มาตรา 9 (1) แห่งพระราชบัญญัติ) ด้วยเหตุนี้ จึงเห็นได้ว่าการรับจดทะเบียนคำพิพากษาตามพระราชบัญญัติปี 1920 นี้จึงเป็นกรณีของการใช้ดุลพินิจของศาลที่ได้รับการร้องขอ มิใช่เรื่องของสิทธิ์ในการรับจดทะเบียนเหมือนอย่างในพระราชบัญญัติปี 1868 ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ข้อจำกัดในการจดทะเบียน หลักเกณฑ์ที่ศาลอังกฤษใช้พิจารณาคำพิพากษาของศาลในประเทศในเครือจักรภพนั้น ประการสำคัญคือ คำพิพากษานั้นจะต้องได้กำหนดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาชำระเงินเป็นจำนวนที่แน่นอน (มาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติ) ส่วนเหตุที่จะทำให้ศาลอังกฤษไม่ยอมรับจดทะเบียนคำพิพากษา ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 9(2) ซึ่งพอจะจำแนกได้ว่า ได้แก่ในกรณีต่อไปนี้ คือ

1. คำพิพากษามีได้กำหนดจำนวนเงินเป็นจำนวนที่แน่นอน
2. ศาลที่พิจารณาคำพิพากษาคดีนั้น กระทำการไปโดยปราศจากอำนาจศาล
3. ลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ได้ยอมรับอำนาจของศาลนั้น

- ยกเว้นกรณีที่ถูกหนี้ยึดตามคำพิพากษาประกอบธุรกิจ⁸⁴ หรือมี
ที่פקอาศัยโดยปกติอยู่ในเขตศาลนั้น
4. ลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ได้รับหมายแจ้งวันนัดพิจารณาคดีนั้น
และไม่ได้เข้าร่วมในกระบวนการพิจารณาคดี
  5. คำพิพากษานั้นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้มาโดยการฉ้อฉล
  6. ลูกหนี้ตามคำพิพากษาสสามารถแสดงให้เห็นว่า ได้มีการ
อุทธรณ์คำพิพากษาในประเทศที่ทำคำพิพากษานั้น หรือ
เขามีสิทธิ์ที่จะทำการอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษานั้น และ
  7. เมื่อพิจารณามูลคดีในคำพิพากษานั้น โดยอาศัยหลักความสงบ
เรียบร้อยหรือหลักอื่นที่คล้ายคลึงกันแล้ว พบว่าไม่อาจนำมูลคดี
ประเภทนั้นมาบังคับในประเทศอังกฤษได้

จะเห็นได้จากข้อจำกัดที่ทำให้ศาลอังกฤษจะไม่รับจดทะเบียนคำพิ-
พากษาของศาลแห่งประเทศในเครือจักรภพตามที่บัญญัติไว้ดังกล่าวข้างต้นว่า
มีความคล้ายคลึงกับข้อจำกัดหรือข้อต่อสู้อตามหลักเกณฑ์ของคอมมอน ลอร์
เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ การพิจารณาเรื่องอำนาจของศาลในการพิจารณา
และพิพากษาคดีนั้น ตามพระราชบัญญัติปี 1920 นี้ ยังได้กำหนดให้นำข้อ
พิจารณาตามหลักเกณฑ์ของคอมมอน ลอร์ ที่ใช้ในการพิจารณาอำนาจของ
ศาลต่างประเทศมาใช้อีกด้วย แต่ทั้งนี้ มีข้อยกเว้นว่าข้อจำกัดเกี่ยวกับการ
ที่ถูกหนี้ยึดตามคำพิพากษาจะได้พิสูจน์ต่อศาลอังกฤษถึงการอุทธรณ์คำพิพากษาต่อ

---

84. คดี Sfeir & Co. V. National Insurance Co. of New
Zealand [1964], 1 Lloyd's Rep. 330.

ศาลเดิมที่ได้ทำการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น มิได้ปรากฏอยู่ในข้อจำกัดตามหลักเกณฑ์ของคอมมอน ลอว์ แต่อย่างใด

ผลของการจดทะเบียน ผลของการจดทะเบียนคำพิพากษาตามพระราชบัญญัติปี 1920 นี้ คือนับแต่วันที่คำพิพากษานั้นได้รับการจดทะเบียนแล้ว คำพิพากษานั้นจะมีผลและสภาพบังคับ ตลอดจนกระบวนการดำเนินการภายหลังจากนั้นราวกับว่าเป็นคำพิพากษาของศาลอังกฤษเอง (มาตรา 9(3) แห่งพระราชบัญญัติ) โดยศาลอังกฤษมีอำนาจในขั้นตอนของการบังคับคดีและเขตอำนาจศาลเหนือคำพิพากษานั้นเหมือนเป็นคำพิพากษาของตนเอง (มาตรา 9(3) (b) แห่งพระราชบัญญัติ) ส่วนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการร้องขอจดทะเบียนคำพิพากษานี้ ให้นำไปรวมกับจำนวนเงินที่ระบุในคำพิพากษา โดยให้ถือว่าเป็นเงินที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาต้องชำระเพิ่มขึ้นจากจำนวนที่ระบุอยู่ในคำพิพากษา (มาตรา 9 (3) (c) แห่งพระราชบัญญัติ)

การฟ้องคดีโดยอาศัยคำพิพากษา เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของศาลในประเทศเครื่องจักรภพที่อยู่ในขอบเขตของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ไม่เสียสิทธิที่จะทำการฟ้องร้องลูกหนี้ตามคำพิพากษา โดยอาศัยคำพิพากษาซึ่งอาจได้รับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติปี 1920 นี้ เป็นมูลคดีต่อศาลอังกฤษ ตามวิธีการของคอมมอน ลอว์ แต่โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการฟ้องร้องดังกล่าวเอง เว้นแต่ในกรณีที่ศาลอังกฤษจะได้สั่งเป็นอย่างอื่น (มาตรา 9(5) แห่งพระราชบัญญัติ)

3. Foreign Judgments [Reciprocal Enforcement]

Act 1933

การบังคับใช้พระราชบัญญัติ นับได้ว่านโยบายที่จะทำให้เกิดความคล่องตัวในการบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศในประเทศอังกฤษ ได้รับการกระตุ้นโดยพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นอย่างมาก โดยได้นำหลักเกณฑ์การจดทะเบียนคำพิพากษา ที่ไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นคำพิพากษาของศาลแห่งประเทศในเครือจักรภพเท่านั้น แต่ให้หมายรวมถึงประเทศอื่น ๆ ด้วย มาใช้ในประเทศอังกฤษ ซึ่งผู้พิพากษา Greer, L.J. ได้กล่าวไว้ในคดี Yukon Consolidated Gold Corporation V. Clark ⁸⁵ ว่า ย่อมถือเป็นเรื่องที่น่ายินดีที่จากแต่เดิมมา คำพิพากษาของศาลอังกฤษจะไม่ได้รับการบังคับตามให้ในต่างประเทศ ซึ่งประเทศอังกฤษเห็นว่าเป็นการไม่ยุติธรรมต่อประเทศอังกฤษ เพราะในขณะที่เดียวกับที่ประเทศอังกฤษยอมบังคับตามให้กับคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ ด้วยวิธีการให้นำคำพิพากษาของศาลต่างประเทศมาดำเนินการฟ้องร้องต่อศาลอังกฤษตามวิธีการของคอมมอน ลอว์ ได้ แต่ต่างประเทศกลับปฏิเสธกลับปฏิเสธที่จะบังคับตามคำพิพากษาของศาลอังกฤษ ด้วยเหตุนี้ พระราชบัญญัติปี 1933 นี้ จึงได้ถูกตราขึ้นโดยอาศัยพื้นฐานของหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติตอบแทนระหว่างกัน กล่าวคือ จะใช้กับคำพิพากษาของศาลต่างประเทศซึ่งยอมให้มีการปฏิบัติตอบแทนในการบังคับตามคำพิพากษาของ Superior Court ของอังกฤษ ไอร์แลนด์เหนือ Court of Session และ Chancery Court of

---

85. [1938], 2 K.B. 241 และโปรดคดี Ferdinand Wagner V. Laubscher Brothers & Co. [1970], 2 Q.B. 313.

Lancaster and Durham ของสกอตแลนด์ (มาตรา 11(1) แห่งพระราชบัญญัติ) ในประเทศของตนเองเป็นการตอบแทนแก่สหราชอาณาจักร

การขยายขอบเขตการใช้พระราชบัญญัติ บทบัญญัติในพระราชบัญญัติปี 1933 นี้ที่กำหนดให้คำพิพากษาของศาลต่างประเทศสามารถนำมาขอจดทะเบียนในประเทศอังกฤษได้นี้ ได้เปิดโอกาสให้มีการขยายขอบเขตการใช้บังคับ โดยการประกาศพระบรมราชโองการไปยังประเทศใด ๆ ที่จัดให้มีการปฏิบัติตอบแทนกับคำพิพากษาของศาลแห่งสหราชอาณาจักร ดังที่บัญญัติไว้ใน ส่วนที่ 1 ซึ่งว่าด้วยอำนาจในการขยายขอบเขต คือ มาตรา 1 แห่งพระราชบัญญัติ ไปยังต่างประเทศ โดยบัญญัติว่า

[1] If ,in the Case of any Foreign Country, her Majesty is Satisfied that Substantial Reciprocity of Treatment will be Assured as Regards the Enforcement in that Country of Similar Judgments Given in Similar Courts of the United Kingdom. She may by Order in Council Direct ;

(a) that this Part of this Act shall Extend to that Country ;

(b) ...

ผลจากการที่สหราชอาณาจักรได้ตกลงตราพระราชบัญญัติปี 1933 นี้ขึ้นใช้บังคับที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับพระราชบัญญัติปี 1920 คือ The Administration of Justice Act กล่าวคือ เป็นการส่งผลให้พระราชบัญญัติปี 1920 จำต้องถูกยุติการขยายขอบเขตการบังคับใช้ไปยังประเทศ

อื่นใด นอกเหนือจากประเทศที่ได้ขยายขอบเขตการบังคับใช้ไปแล้วจนถึงปี 1933 (ซึ่ง Foreign Judgments [Reciprocal Enforcement] ปี 1933 นี้ใช้บังคับ) โดยจะไม่มี การประกาศพระบรมราชโองการภายใต้ส่วนที่ 2 ของ พระราชบัญญัติปี 1920 อีกต่อไป

ปัจจุบันนี้ ได้มีการประกาศพระบรมราชโองการให้ใช้พระราชบัญญัติปี 1933 บังคับแก่คำพิพากษาของศาลแห่งสหราชอาณาจักรกับประเทศต่าง ๆ ทั้งที่พระราชบัญญัติปี 1920 เคยบังคับใช้⁸⁶ และประเทศที่พระราชบัญญัติปี 1920 ยังไม่ได้ใช้บังคับไปถึง⁸⁷ ซึ่งรวมแล้วเป็นจำนวน 15 ประเทศ อันเป็นทั้งประเทศที่อยู่ในเครือจักรภพและประเทศนอกเครือจักรภพ อาทิเช่น ปากีสถาน อินเดีย ออสเตรเลีย เบลเยียม ฝรั่งเศส ฯลฯ โดยในพระบรมราชโองการเพื่อการขยายขอบเขตการบังคับจะกำหนดให้คำพิพากษาของ Superior Courts ในคดีแพ่งและพาณิชย์ของอังกฤษและของต่างประเทศที่พระราชบัญญัติปี 1933 นี้ใช้บังคับถึง จะได้รับการยอมรับและบังคับตาม แม้ว่าศาลต่างประเทศซึ่งได้ทำการพิจารณาและพิพากษาคดีนั้น จะได้ใช้หลักกฎหมายที่แตกต่างไปจากที่ศาลอังกฤษซึ่งจะบังคับตามคำพิพากษานั้นจะใช้ หากพิจารณาคดีนั้นเองก็ตาม

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

86. คดี Yukon Consolidated Gold Corporation V. Clark [1938], 2 K.B.241.

87. คดี Jamieson V. Northern Electricity Supply Corporation [Private], Ltd. [1970], S.L.T. 113 [Zambia]

นอกจากนี้ ส่วนที่ 1 ของพระราชบัญญัติปี 1933 นี้ ยังได้ขยายขอบเขตการใช้บังคับไปยังคำพิพากษาซึ่งเกิดจากการดำเนินกระบวนการพิจารณาภายใต้ข้อตกลงระหว่างประเทศบางฉบับอีกด้วย ^{๘๘}

ลักษณะของคำพิพากษาภายใต้การบังคับใช้ของพระราชบัญญัติ คำพิพากษาของศาลต่างประเทศภายใต้การบังคับใช้พระราชบัญญัติปี 1933 นี้ คือ คำพิพากษาหรือคำสั่งของ Superior Court (โดยจะไม่ใช่บังคับกับคำพิพากษาที่เกิดจากการอุทธรณ์ของ Inferior Court) ในคดีแพ่งและพาณิชย์ หรือในคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา เช่นการเรียกร้องให้ชำระค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนให้แก่คู่ความฝ่ายที่ได้รับบาดเจ็บ (มาตรา 11 (1) แห่งพระราชบัญญัติ) โดยต้องมีใช้คำพิพากษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์เกี่ยวกับการสมรส การจัดการทรัพย์สินของผู้ตาย การดูแลผลประโยชน์ของบุคคลไร้ความสามารถ หรือคำพิพากษาในคดีล้มละลาย (มาตรา 11 (2) แห่งพระราชบัญญัติ)

นอกจากนี้ คำพิพากษานั้นจะต้องกำหนดจำนวนเงินที่แน่นอน โดยจะต้องมีใช้คำพิพากษาเกี่ยวกับภาษี ค่าปรับ หรือโทษทางอาญา (มาตรา 1 (2) (b) แห่งพระราชบัญญัติ) ทั้งนี้โดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขว่า คำพิพากษาของศาลต่างประเทศดังกล่าว จะต้องยังมิได้รับการชำระหนี้ที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

88. ได้แก่ The Carriage of Goods by Road Act 1965, The Nuclear Installations Act 1965, The Merchant Shipping [Oil Pollution] Act 1971 และ The Carriage by Railway Act 1972

โดยสิ้นเชิง ตลอดจนคำพิพากษานั้นจะต้องมีผลในทางบังคับคดีในประเทศซึ่งได้
ทำคำพิพากษานั้นเองด้วย ^{๘๘} (มาตรา 2(1) (b) แห่งพระราชบัญญัติ)

ประการต่อมา คำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นจะต้องเสร็จเด็ด
ขาดและถึงที่สุดระหว่างคู่ความ (มาตรา 1 (2) (a) แห่งพระราชบัญญัติ)
แม้ว่าจะได้มีการอุทธรณ์คำพิพากษานั้นหรือยังอยู่ในระยะเวลาที่คู่ความอาจ
อุทธรณ์คำพิพากษานั้นได้ก็ตาม (มาตรา 1 (3) แห่งพระราชบัญญัติ)
แต่อย่างไรก็ตาม มาตรา 5 (1) ก็ได้กำหนดให้คำร้องขอจดทะเบียนคำพิพากษา
อาจถูกปฏิเสธการจดทะเบียน หากปรากฏแก่ศาลอังกฤษว่า กำลังมีการอุทธรณ์
หรือจำเลยมีสิทธิ์และตั้งใจจะอุทธรณ์คำพิพากษานั้น ^{๘๙}

อนึ่ง ประเด็นที่เกี่ยวกับความเสร็จเด็ดขาดของคำพิพากษาของศาล
ต่างประเทศที่กำหนดไว้ใน มาตรา 1 (2) (a) ดังกล่าวนั้น ย่อมต้องพิจารณา
ประกอบกันกับ มาตรา 8 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า คำพิพากษาของศาลต่างประเทศที่
พระราชบัญญัติปี 1933 นี้ใช้บังคับ จะได้รับการยอมรับในประเทศอังกฤษว่า

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

89. โปรดดูคดี Debtor V. Creditor and Official Receiver
[1939], 2 All E.R. 400.

90. ตัวอย่างเช่นในคดี Consortium General Textiles V.
Sun and Sand Agencies, Ltd. [1978], Q.B. 279. ซึ่งคำร้องขอจดทะเบียน
ถูกปฏิเสธเพราะเหตุที่มีการอุทธรณ์คำพิพากษาที่นำมาขอให้ศาลอังกฤษจดทะเบียน
คำพิพากษานั้น

เสร็จเด็ดขาดระหว่างคู่ความในกระบวนการใด ๆ ที่อาจมีอันเนื่องมาจากมูลคดีเดียวกันกับคดีเดิมนั้น แต่อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์ของ มาตรา 8 นี้จะใช้บังคับเฉพาะกับกรณีคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้น ตัดสินให้จำเลยชนะคดี อาทิเช่น ตัดสินยกฟ้องโจทก์ เป็นต้น โดยมีเงื่อนไขว่า คำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นจะต้องได้ทำการพิจารณาถึงประเด็นพิพาทในคดีนั้นแล้วเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ ในคดี Black-Clawson International, Ltd. v. Papierwerke Waldhof-Aschaffenburg A.G.⁹¹ ศาลอังกฤษจึงตัดสินว่า คำพิพากษาของศาลเยอรมันที่พิพากษาให้จำเลยชนะคดีเพราะเหตุเรื่องการขาดอายุความ จึงยังไม่เสร็จเด็ดขาด เนื่องจากยังมีได้พิจารณาประเด็นพิพาทในคดี เพราะฉะนั้น กระบวนการจดทะเบียนคำพิพากษาในประเทศอังกฤษจึงยังคงมีอยู่ จนกว่าศาลอุทธรณ์ของเยอรมันจะได้พิพากษาคดีนั้นเสียก่อน

วิธีการจดทะเบียนคำพิพากษา เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในกระบวนการพิจารณาคดีของศาลต่างประเทศ อันเป็นประเทศที่พระราชบัญญัติปี 1933 นี้ขยายขอบเขตการบังคับใช้ไปถึง สามารถยื่นคำร้องขอต่อ High Court ในประเทศอังกฤษ ในเวลาใดก็ได้ภายใน 6 ปี นับแต่วันที่ศาลต่างประเทศมีคำพิพากษา (มาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัติ) เพื่อให้ศาลอังกฤษจดทะเบียนคำพิพากษานั้นให้แก่ตน

มีข้อนำลังเกตประการหนึ่งว่า พระราชบัญญัติปี 1933 นี้แตกต่างจากพระราชบัญญัติปี 1920 ในแง่ที่ High Court ไม่มีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจเพื่อการจดทะเบียนคำพิพากษา เหมือนตามพระราชบัญญัติปี 1920 ซึ่งมาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัติปี 1933 นี้ กำหนดไว้ว่า เมื่อศาลอังกฤษได้พิจารณาคำร้องขอให้รับจดทะเบียนคำพิพากษาของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว เห็นว่าถูกต้องตามบทบัญญัตินี้แล้ว ก็ให้ศาลอังกฤษรับจดทะเบียนคำพิพากษานั้น

ข้อจำกัดในการจดทะเบียน แม้ว่าศาลอังกฤษจะไม่อาจใช้ดุลยพินิจในการรับจดทะเบียนคำพิพากษาของศาลต่างประเทศดังกล่าวมาแล้วข้างต้น แต่พระราชบัญญัติปี 1933 นี้ยังคงกำหนดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาสมาารถยื่นคำร้องขอต่อศาลอังกฤษ เพื่อให้คำพิพากษาของศาลต่างประเทศไม่อาจได้รับการจดทะเบียนในประเทศอังกฤษได้ โดยอ้างเหตุซึ่งแยกได้เป็น 2 กรณีคือ กรณีที่ "ต้อง" ไม่รับจดทะเบียน และกรณีที่ "อาจจะ" ไม่รับจดทะเบียน ดังจะได้แยกพิจารณาดังนี้ คือ

1) กรณีที่ "ต้อง" ไม่รับจดทะเบียน

เหตุที่ศาลอังกฤษต้องไม่รับจดทะเบียนคำพิพากษาตามพระราชบัญญัติปี 1933 นี้มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับหลักเกณฑ์ตามคอมมอน ลอร์ เป็นอย่างยิ่ง โดยแยกเป็น ประการแรกคือ กรณีที่ศาลต่างประเทศพิจารณาคำพิพากษาคดีไปโดยไม่มีอำนาจศาลเหนือคดีนั้น และประการที่สอง คือ เมื่อปรากฏเหตุการณ์อื่นนอกเหนือจากเรื่องอำนาจของศาลต่างประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้คือ

1.1 อำนาจของศาลต่างประเทศ ในกรณีที่คำพิพากษาของศาลต่างประเทเป็นกรณีนี้เหนือบุคคล ศาลที่ทำการพิจารณาพิพากษาคดีจะถือว่า มีอำนาจศาล จะต้องอาศัยพื้นฐานใดพื้นฐานหนึ่งใน 3 ประการ ดังต่อไปนี้คือ

1. การมีถิ่นที่อยู่
2. การยอมรับอำนาจศาล และ
3. การมีสถานที่ประกอบธุรกิจในเขตอำนาจของศาลต่างประเทศนั้น

พื้นฐานประการแรก ซึ่งได้แก่การมีถิ่นที่อยู่ นั้น พระราชบัญญัติปี 1933 นี้กำหนดไว้ว่า ศาลต่างประเทศนั้นจะมีอำนาจเหนือคดีนั้น หากปรากฏว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งเป็นจำเลยในคดีนั้นได้มีถิ่นที่อยู่ในเขตประเทศของศาลนั้น ในขณะที่ได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนั้น (มาตรา 4 (2)(a)(iv) แห่งพระราชบัญญัติ) ซึ่งจากหลักเกณฑ์ดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่า ย่อมไม่รวมถึงกรณีที่จำเลยปรากฏตัวเป็นการชั่วคราว หรือนาน ๆ ครั้ง ซึ่งเทียบเคียงได้กับหลักเกณฑ์ตามคอมมอน ลอว์ ที่ได้กล่าวถึงมาแล้วในส่วนที่ 2.2 นั้นเอง แต่หากเป็นกรณีของนิติบุคคลแล้ว หลักเกณฑ์จะแตกต่างกับตามคอมมอน ลอว์ และตามพระราชบัญญัติปี 1920 ที่ได้พิจารณาถึงการประกอบกิจการในเขตประเทศนั้นเป็นหลัก เนื่องจากพระราชบัญญัติปี 1933 นี้กำหนดให้พิจารณาว่านิติบุคคลนั้น ๆ มีสำนักงานแห่งใหญ่อยู่ในประเทศนั้นหรือไม่

พื้นฐานประการที่สอง ซึ่งได้แก่การยอมรับอำนาจศาล นั้น พระราชบัญญัติปี 1933 นี้กำหนดไว้ใน มาตรา 4 (2)(a) โดยจำแนกเป็น 3 ลักษณะ คือ

(i) หากลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งเป็นจำเลยในคดีนั้น ยอมรับอำนาจของศาลนั้นโดยการเข้าร่วมในกระบวนการพิจารณาคดีด้วยความสมัครใจ²² โดยมิใช่การเข้าร่วมด้วยจุดประสงค์ที่จะทำการปกป้อง หรือร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินที่ถูกศาลสั่งให้ยึดไว้ระหว่างพิจารณาคดี หรือด้วยจุดประสงค์ที่จะเข้ามาคัดค้านอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลนั้น

(ii) หากลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้เคยเป็นโจทก์ หรือเคยร้องสอดเข้ามาในกระบวนการพิจารณาคดีของศาลต่างประเทศนั้น หรือ

(iii) หากลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งเป็นจำเลยในคดีนั้น ได้เคยให้ความตกลงที่จะยอมรับอำนาจของศาลนั้นไว้ล่วงหน้า ก่อนที่จะได้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนั้น

แม้ว่าหลักเกณฑ์ที่ถุ่กนำมาพิจารณา เรื่องการยอมรับอำนาจของศาลต่างประเทศทั้ง 3 ประการดังกล่าวจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับตามที่หลักเกณฑ์ของคอมมอน ลอว์ ได้กำหนดไว้ก็ตาม ยังคงมีข้อควรสังเกตุอยู่บางประการ อันได้แก่ กรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาคดีของศาลต่างประเทศด้วยจุดประสงค์เพื่อจะทำการปกป้องทรัพย์สินของตน นั้น หากจะพิจารณาตามหลักเกณฑ์ของคอมมอน ลอว์ แล้วจะถือว่ากรณีนี้เป็นกรณเข้าร่วมการพิจารณาคดีด้วยความสมัครใจ และส่งผลให้เป็นการยอมรับอำนาจของศาลต่างประเทศนั้น แต่แนวคิดดังกล่าวได้ถูกคัดค้านโดยพระราชบัญญัติปี 1933

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

92. รวมตลอดถึงในชั้นอุทธรณ์คดีด้วย โปรดคูคตี S.A.

Consortium General Textiles V. Sun and Sand Agencies, Ltd.

[1978], Q. B. 279.

นี้ ตามที่ได้บัญญัติไว้ใน มาตรา 4 (2)(a)(i) ดังกล่าวมาข้างต้น แต่อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์ในพระราชบัญญัติปี 1933 นี้ก็ยังคงมีแนวคิดตรงกับหลักเกณฑ์ของคอมมอน ลอว์ 2 ประการ คือ กรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเข้าร่วมในกระบวนการพิจารณาในศาลต่างประเทศ โดยมุ่งหมายที่จะคัดค้านเรื่องอำนาจของศาลต่างประเทศในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ทั้งตามคอมมอน ลอว์ และตามพระราชบัญญัติปี 1933 นี้ ต่างก็ถือว่าเป็นกรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษามีได้ยอมรับอำนาจของศาล และอีกประการหนึ่งคือ การที่ถือว่าข้อตกลงยอมรับอำนาจศาลของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่อาจจะกระทำโดยปริยายได้^{๙๓}

พื้นฐานประการสุดท้ายในการพิจารณาเรื่องอำนาจของศาลต่างประเทศ คือ การมีสถานประกอบธุรกิจในพื้นที่อำนาจของศาลนั้น โดยพระราชบัญญัติปี 1933 นี้บัญญัติไว้ใน มาตรา 4 (2)(a)(v) ว่า หากลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งเป็นจำเลยในคดีนั้น มีสำนักงานหรือสถานที่ประกอบธุรกิจอยู่ในประเทศที่ศาลนั้นตั้งอยู่ และกระบวนการพิจารณาคดีของศาลนั้นก่อให้เกิดผลไปยังสำนักงานหรือสถานที่ประกอบธุรกิจของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นได้ ซึ่งน่าสังเกตว่า หากพิจารณาตามหลักเกณฑ์ของคอมมอน ลอว์ แล้วจะไม่มีหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้แต่อย่างใด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

93. คำตัดสินในคดี Vogel V. R. and A. Kohnstamm, Ltd.

[1973], Q. B. 133.

จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นหลักเกณฑ์การพิจารณาว่า ศาลต่างประเทศมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้นหรือไม่ แต่ในขณะเดียวกัน พระราชบัญญัติปี 1933 นี้ก็ยังได้กำหนดข้อจำกัดที่จะทำให้ถือว่าศาลต่างประเทศไม่มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ด้วย โดยบัญญัติไว้ใน มาตรา 4 (3) ซึ่งแยกได้เป็น 3 กรณี คือ

ก. ในกรณีที่ เป็นคดีเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งตั้งอยู่นอกประเทศ ที่ศาลนั้นตั้งอยู่

ข. หากภายใต้หลักกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง จำเลย ในคดีนั้นได้รับสิทธิ์ที่จะหลุดพ้นจากอำนาจของศาลต่างประเทศนั้น และมีได้ ยอมรับอำนาจของศาลนั้น และ

ค. ภายใต้หลักเกณฑ์เรื่องการมีถิ่นที่อยู่ การมีสำนักงานหรือสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตอำนาจของศาลต่างประเทศนั้น หากคู่ความในคดีได้เคยทำความตกลงกันไว้ว่า หากมีข้อพิพาทระหว่างกันให้เสนอคดีต่อศาลอื่น ที่มีใช้ศาลต่างประเทศที่ได้ทำคำพิพากษาที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษานำมาร้องขอจดทะเบียนต่อ ศาลอังกฤษ

1.2 เหตุอื่น ๆ นอกเหนือจากเรื่องอำนาจของศาลต่างประเทศ

เหตุอื่น ๆ ที่จะส่งผลให้ศาลอังกฤษต้องไม่รับจดทะเบียนคำพิพากษาของ ศาลต่างประเทศ นอกเหนือจากเรื่องอำนาจศาลดังกล่าวมาข้างต้นแล้วมีหลัก เกณฑ์ที่คล้ายคลึงกับข้อต่อสู้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาในหลักเกณฑ์ของคอมมอน ลอร์ โดยพระราชบัญญัติปี 1933 นี้บัญญัติไว้ใน มาตรา 4(1)(a) อันได้แก่

(i) คำพิพากษาที่นำมาร้องขอให้จดทะเบียนนั้น มิใช่คำพิพากษา ของศาลแห่งประเทศที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ

(ii) หากว่าการนำส่งสำเนาคำฟ้องและหมายเรียกในคดีนั้นให้แก่ จำเลยได้กระทำไปโดยถูกต้องตามกฎหมายของประเทศนั้นแล้ว แต่ปรากฏว่า

ลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งเป็นจำเลยในคดีของศาลต่างประเทศนั้น มิได้รับแจ้งเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาในเวลาที่เพียงพอสำหรับการต่อสู้คดี และลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือจำเลยผู้นั้น มิได้ปรากฏตัวในกระบวนการพิจารณาคดีนั้น

(iii) คำพิพากษานำมาร้องขอจดทะเบียนนั้น ได้มาโดยการฉ้อฉล

(iv) หากการบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้น จะเป็นการขัดแย้งกับหลักความสงบเรียบร้อยของประเทศอังกฤษ และ

(v) หากสิทธิ์ที่กำหนดไว้ภายใต้คำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้น มิได้ตกอยู่แก่ผู้ร้องขอให้ศาลอังกฤษรับจดทะเบียนคำพิพากษานั้น

2) กรณีที่ "อาจจะ" ไม่รับจดทะเบียน

การจดทะเบียนคำพิพากษาของศาลต่างประเทศอาจจะถูกปฏิเสธโดยศาลอังกฤษ หากปรากฏแก่ศาลอังกฤษซึ่งจะรับจดทะเบียนคำพิพากษาว่า ประเด็นแห่งคดีที่ปรากฏอยู่ในคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นได้รับการปฏิบัติตามจนกระทั่งคำพิพากษานั้นถึงที่สุดและเสร็จเด็ดขาดโดยศาลซึ่งมีเขตอำนาจแล้ว (มาตรา 4 (1)(b) แห่งพระราชบัญญัติ)

ผลของการจดทะเบียน คำพิพากษาของศาลต่างประเทศซึ่งได้รับการจดทะเบียนในประเทศอังกฤษภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยจุดประสงค์ที่จะก่อให้เกิดการบังคับคดีตามคำพิพากษานั้นแล้ว คำพิพากษาดังกล่าวจะมีผลบังคับและอยู่ภายใต้กระบวนการต่าง ๆ ราวกับว่าเป็นคำพิพากษาของศาลอังกฤษซึ่งรับจดทะเบียนคำพิพากษานั้นเอง (มาตรา 2 (2) แห่งพระราชบัญญัติ)

การฟ้องคดีโดยอาศัยคำพิพากษา มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติปี 1933 นี้ได้กำหนดไว้ว่า จะไม่มีกระบวนการอื่นใดเพื่อก่อให้เกิดการชำระหนี้เป็นเงินจำนวนที่แน่นอนตามที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ เมื่อเป็นกรณี

ที่คำพิพากษานั้นได้รับการพิจารณาหรือรับรองโดยศาลในสหราชอาณาจักรว่าอยู่ในขอบเขตการใช้บังคับของพระราชบัญญัติปี 1933 นี้ ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวนี้จึงเป็นการแสดงว่า เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศไม่อาจที่จะนำคำพิพากษามาฟ้องเป็นคดีต่อศาลของสหราชอาณาจักรตามหลักเกณฑ์ของคอมมอน ลอว์ ได้หากคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นอยู่ในข่ายที่จะจดทะเบียนคำพิพากษาตามพระราชบัญญัติปี 1933 นี้ได้ ⁹⁴

ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ประการหนึ่งก็คือ หลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้เป็น การห้ามโจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่จะทำการฟ้องร้องจำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษา โดยอาศัยมูลคดีเดิม หรือไม่ เนื่องจากบทบัญญัติในมาตรา 6 กล่าวถึงเฉพาะกรณีที่เป็น การชำระเงินตาม "คำพิพากษาของศาลต่างประเทศ" ดังนั้น กรณีจะสันนิษฐานได้หรือไม่ว่า บทบัญญัตินี้ไม่มีผลกระทบต่อ การร้องขอให้จำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาชำระเงินตาม "สัญญาเดิม" หรือโดยอาศัยนิติสัมพันธ์ในทางธุรกิจอื่น ๆ ระหว่างคู่ความ ซึ่งในปัญหานี้ ศาสตราจารย์ North กล่าวไว้ว่า น่าจะสันนิษฐานได้ว่า เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจเรียก ร้องให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาชำระหนี้ให้โดยอาศัยสัญญาเดิม [Original Contract] ที่มีอยู่ระหว่างกันได้ ⁹⁵

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

94. Martin Wolff. Private International Law. ,p.274.

95. P.M. North. Cheshire and North Private International Law. 10 th.ed.,p.674.

3. Convention on Jurisdiction and the Enforcement
of Judgments in Civil and Commercial Matters
1968

การบังคับใช้พระราชบัญญัติ ประเทศภาคีของอนุสัญญาปี 1968 นี้ เดิมมีจำนวน 6 ประเทศ คือ เนเธอร์แลนด์ เยอรมัน อิตาลี ฝรั่งเศส เบลเยียม และลักซิมเบิร์ก โดยประเทศอังกฤษเพิ่งจะได้ภาคยานุวัติ [Accede] ในอนุสัญญาฉบับนี้ในปี 1978 พร้อมกับประเทศเดนมาร์ค และไอร์แลนด์ ซึ่งส่งผลให้ประเทศอังกฤษได้ตราพระราชบัญญัติขึ้นรองรับในปี 1982 ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป

มาตรา 25 แห่งอนุสัญญาปี 1968 นี้ ได้กำหนดให้ใช้บังคับกับคำพิพากษาในคดีแพ่งและพาณิชย์ ของศาลหรือสถาบันตุลาการ ของประเทศภาคีอนุสัญญา โดยจะไม่ใช้บังคับกับกฎหมายครอบครัว คดีล้มละลาย คำตัดสินของอนุญาโตตุลาการ หรือคดีที่เกี่ยวกับภาษีอากร อีกทั้งยังได้ให้คำจำกัดความของคำว่า "คำพิพากษา" ไว้ในมาตรานี้ว่า ให้หมายความรวมถึง คำชี้ขาด คำตัดสิน คำสั่ง หมายบังคับคดี ตลอดจนการกำหนดค่าใช้จ่ายซึ่งกระทำโดยเจ้าพนักงานของศาลด้วย

หลักเกณฑ์ของอนุสัญญา ผลของบทบัญญัติในอนุสัญญาปี 1968 นี้ ทำให้ประเทศอังกฤษยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาของศาล หรือสถาบันตุลาการที่เป็นภาคี ซึ่งก็คือสมาชิกในประชาคมยุโรป ที่มีเขตอำนาจศาลเหนือลูกหนี้ตามคำพิพากษา โดยนำหลักเกณฑ์เรื่องอำนาจศาลดังที่กำหนดไว้ในอนุสัญญามาเป็นเครื่องช่วยพิจารณา ซึ่งมาตรา 2 แห่งอนุสัญญาได้กำหนดไว้ว่า บุคคลใดซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศภาคี ย่อมอยู่ภายใต้อำนาจของศาลแห่งประเทศนั้น ไม่ว่าบุคคลผู้นั้นจะมีสัญชาติใดก็ตาม โดยความหมายของคำว่า "ภูมิลำเนา" นี้ หากเป็น

บุคคลธรรมดาแล้วจะมีความหมายที่ใกล้เคียงกับการมีถิ่นที่อยู่ [Habitual Residence] ส่วนกรณีนิติบุคคลนั้น มาตรา 53 กำหนดให้ถือว่า สถานที่ซึ่งนิติบุคคลนั้นได้จดทะเบียนก่อตั้งขึ้นเป็นภูมิลำเนาของนิติบุคคลนั้น⁹⁶

ในทางตรงข้าม หากเป็นกรณีที่ไม่อยู่ในขอบข่ายเรื่องอำนาจศาลที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาดังกล่าว ศาลอังกฤษจะสามารถนำหลักเรื่องอำนาจศาลตามกฎหมายภายในของประเทศอังกฤษเองมาพิจารณาแทนได้⁹⁷

วิธีการจดทะเบียน จากหลักเกณฑ์ที่อนุสัญญากำหนดไว้ว่า คำพิพากษาของศาลในประเทศภาคีอันสามารถบังคับได้ในประเทศนั้น จะสามารถบังคับได้ในประเทศภาคีอื่นด้วย จึงทำให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาของศาลภาคีนั้นสามารถร้องขอให้ศาลอังกฤษรับจดทะเบียนคำพิพากษานั้นได้ (มาตรา 31 แห่งอนุสัญญา) ซึ่งจะส่งผลให้คำพิพากษานั้นสามารถนำมาบังคับแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีอยู่ในประเทศอังกฤษได้ต่อไป โดยเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาจะต้องยื่นคำร้องขอต่อศาลสูง [High Court of Justice] ของประเทศอังกฤษ

เมื่อประเทศอังกฤษได้รับคำร้องขอให้จดทะเบียนคำพิพากษาของศาลแห่งประเทศภาคีของอนุสัญญาปี 1968 นี้ ศาลอังกฤษจะไม่ต้องเข้าไปพิจารณา

96. Robert Lowe. Commercial Law. 4 th.ed., p.574.

97. P.M. North. Cheshire and North Private International Law. 10 th.ed., p.677.

ว่า การใช้อำนาจของศาลต่างประเทศนั้นเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประเทศไทยหรือไม่ นอกจากนี้ ศาลอังกฤษยังไม่ต้องพิจารณาในเนื้อหาของสาระของคำพิพากษาดังกล่าวอีกด้วย (มาตรา 29 แห่งอนุสัญญา) ยกเว้นแต่ในกรณีที่เป็นคำพิพากษาซึ่งมีกำเนิดมาจากกฎหมายพิเศษบางเรื่อง อันได้แก่ เกี่ยวกับการประกันภัย สัญญาผู้บริโภคร หรือคำพิพากษาของศาลเฉพาะ ซึ่งในกรณีนี้ ศาลอังกฤษจะต้องพิจารณาว่า ศาลของต่างประเทศดำเนินการไปโดยขัดกับข้อบทในอนุสัญญาหรือไม่

ส่วนเอกสารที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาต้องแสดงต่อศาลสูงของอังกฤษเพื่อขอจดทะเบียนคำพิพากษานี้ มาตรา 46 และ 47 แห่งอนุสัญญา กำหนดไว้ว่า ได้แก่

1. สำเนาคำพิพากษาซึ่งได้รับการรับรองจากศาลซึ่งได้ทำคำพิพากษานั้นว่าเป็นคำพิพากษาที่ถูกต้อง
2. หากเป็นคำพิพากษาในคดีขาดนัด เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาต้องนำเอกสารซึ่งแสดงให้เห็นถึงการส่งคำบอกกล่าวเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาให้จำเลยทราบแล้ว มาแสดงต่อศาลสูงของอังกฤษด้วย
3. เอกสารซึ่งแสดงว่าคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้น สามารถบังคับได้ ตามกฎหมายของประเทศที่ได้มีคำพิพากษานั้น และ
4. เอกสารซึ่งแสดงว่ามีการส่งสำเนาคำพิพากษานั้น ให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาทราบถึงคำพิพากษานั้นในประเทศที่ได้ทำคำพิพากษาแล้ว

ในส่วนที่เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการจดทะเบียนคำพิพากษานั้น มาตรา 45 แห่งอนุสัญญาได้กำหนดไว้ว่า ห้ามมิให้ศาลอังกฤษเรียกเงินประกัน หรือเงินมัดจำจากเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาที่ร้องขอให้จดทะเบียนคำพิพากษา โดยอาศัยเหตุว่าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเป็นบุคคลสัญชาติอื่น หรือ

เพราะเหตุว่าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษามีได้มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในประเทศอังกฤษ นอกจากนี้ หากเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาของประเทศภาคีนั้นเคยได้รับประโยชน์จากการช่วยเหลือทางกฎหมาย [Legal Aid] หรือได้รับการยกเว้นค่าใช้จ่าย [Exemption from Costs or Expenses] ในกระบวนการพิจารณาคดีในประเทศภาคีที่ได้มีคำพิพากษานั้น เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาก็จะได้รับประโยชน์ในลักษณะเดียวกันนั้นในประเทศอังกฤษ ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายอังกฤษกำหนดไว้อีกด้วย (มาตรา 44 แห่งอนุสัญญา)

ข้อจำกัดในการจดทะเบียน ศาลอังกฤษจะไม่ยอมบังคับตามคำพิพากษาของประเทศภาคี หากว่าการบังคับตามคำพิพากษานั้นจะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประเทศอังกฤษ ตัวอย่างเช่น ในกรณีที่จำเลยในศาลต่างประเทศขาดนัดพิจารณา โดยปรากฏว่าจำเลยได้รับหมายเรียกเข้าเงื่อนไขจนไม่อาจเตรียมตัวต่อสู้คดีได้ทัน หรือในกรณีที่คำพิพากษาของประเทศภาคีนั้นขัดแย้งกับคำพิพากษาของคู่ความเดียวกันในศาลอังกฤษ หรือคำพิพากษานั้นเป็นคำพิพากษาของประเทศที่มีได้เป็นภาคีของอนุสัญญานั้น ๗๔

นอกจากนี้ หากคำพิพากษาของประเทศภาคีนั้น เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานะหรือความสามารถของบุคคล คำพิพากษาเกี่ยวกับทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยา และพินัยกรรมหรือคดีมรดก เนื่องจากคำพิพากษาในลักษณะดังกล่าวอยู่นอกขอบเขตของอนุสัญญานั้นเอง

ผลของการจดทะเบียน เมื่อศาลอังกฤษได้รับเอกสารต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาของประเทศภาคียื่นต่อศาลอังกฤษเพื่อร้องขอให้รับจดทะเบียนคำพิพากษานั้นแล้ว หากศาลอังกฤษเห็นว่าเอกสารเหล่านั้นครบถ้วนตามเงื่อนไขที่อนุสัญญากำหนดไว้แล้ว ศาลอังกฤษก็จะสั่งให้รับจดทะเบียนคำพิพากษานั้น และจะได้ออกคำบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาของประเทศภาคีดังกล่าวโดย

ไม่ชักช้า (มาตรา 34 แห่งอนุสัญญา) และส่งคำบังคับดังกล่าวไปยังลูกหนี้ตามคำพิพากษาต่อไป

โดยในระหว่างขั้นตอนของศาลอังกฤษดังกล่าวนี้ ลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่อาจเสนอข้อโต้แย้งใด ๆ ต่อศาลสูงของอังกฤษได้ แต่อย่างไรก็ตาม ทางต่อสู้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น ยังคงมีอยู่บ้าง คือ การอุทธรณ์คำสั่งของศาลสูงที่ยอมรับจดทะเบียนคำพิพากษานั้น โดยอ้างว่า ได้มีการอุทธรณ์คำพิพากษานั้นต่อศาลซึ่งได้มีคำพิพากษานั้น หรืออ้างว่าระยะเวลาซึ่งตนอาจอุทธรณ์ต่อศาลนั้นยังไม่สิ้นสุดไป (มาตรา 38 แห่งอนุสัญญา) ภายในระยะเวลา 1 เดือน นับแต่วันที่ที่ได้รับคำบังคับของศาลสูงของอังกฤษ (มาตรา 36 แห่งอนุสัญญา) แต่ทั้งนี้ ระยะเวลาในการอุทธรณ์คำสั่งอาจได้รับการขยายระยะเวลาเป็น 2 เดือน หากเป็นกรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษามีได้มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศอังกฤษ โดยการอุทธรณ์คำสั่งของลูกหนี้ตามคำพิพากษาดังกล่าวนี้ มาตรา 37 แห่งอนุสัญญา กำหนดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษายื่นอุทธรณ์ต่อศาลสูง [High Court of Justice] นั้นเอง

ผลที่เกิดจากการที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา อุทธรณ์คำสั่งต่อศาลสูงดังกล่าวนี้ คือ ศาลสูงจำต้องทุเลาการดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษา ซึ่งตนได้รับจดทะเบียนแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีอยู่ในประเทศอังกฤษไว้เสียก่อน จนกว่าจะได้มีคำตัดสินอุทธรณ์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา นอกจากจะดำเนินการเพื่อคุ้มครองทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่อาจถูกบังคับคดีตามคำพิพากษาดังกล่าวไว้ก่อน เท่านั้น (มาตรา 39 แห่งอนุสัญญา)

อนึ่ง ในกรณีที่ศาลสูงของประเทศอังกฤษพิจารณาคำพิพากษาของประเทศภาคีซึ่งเจ้าหนี้ตามคำพิพากษานำมาร้องขอให้ศาลอังกฤษรับจดทะเบียน

แล้วศาลสูงของอังกฤษปฏิเสธการจดทะเบียนคำพิพากษาดังกล่าว เนื่องด้วย ศาลอังกฤษเห็นว่า คำพิพากษาดังกล่าวขาดเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งตามหลักเกณฑ์ ที่อนุสัญญากำหนดไว้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาก็มีสิทธิ์ที่จะอุทธรณ์คำสั่งปฏิเสธ ดังกล่าวได้เช่นกัน โดยมาตรา 40 แห่งอนุสัญญา กำหนดว่า ให้เจ้าหนี้ตาม คำพิพากษาอุทธรณ์ไปยังศาลสูงของอังกฤษนั่นเอง

5. European Communities [Enforcement of Community Judgments] Order 1972

การบังคับใช้กฎหมาย กฎหมายปี 1972 นี้ตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 2 (2) ของ European Communities Act 1972 โดยเป็นการกำหนดให้ คำพิพากษาของประชาคม [Community Judgment] ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิกได้ประทับตราแนบท้ายคำพิพากษานั้น แล้ว ให้สามารถนำมาบังคับในประเทศสมาชิกอื่น ๆ ได้ ด้วยวิธีการจดทะเบียน คำพิพากษานั้นในศาลสูงของประเทศสมาชิก หากว่าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษานั้นได้ ทำคำร้องขอให้จดทะเบียนคำพิพากษาดังกล่าว

ลักษณะของคำพิพากษาภายใต้การบังคับใช้ของกฎหมาย คำพิพากษาซึ่งอยู่ ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ มิได้หมายความถึงคำพิพากษาของศาลแห่งประเทศที่เป็น สมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจยุโรป [National Courts of the States of the European Economic Community] ซึ่งจะได้รับการจดทะเบียน คำพิพากษาโดยอาศัยอนุสัญญาปี 1968 ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่กฎหมาย ฉบับนี้จะใช้บังคับกับคำพิพากษาของศาลและสถาบันของประชาคมโดยเฉพาะ อันได้แก่

- คำพิพากษาของศาลยุติธรรมยุโรป [European Court of Justice]
- คำตัดสินของคณะกรรมการอนุญาโตตุลาการ แห่งประชาคมพลังงานปรมาณูยุโรป [Decisions of the Arbitration Committee of the European Atomic Energy Community]
- คำตัดสินของเจ้าหน้าที่ระดับสูง แห่งประชาคมถ่านหินและเหล็กยุโรป [Decisions of the High Authority of the European Coal & Steel Community] และ
- คำตัดสินของคณะมนตรีและคณะกรรมการ แห่งประชาคมยุโรป [Decisions of the Council and of the Commission of the European Economic Community]

ซึ่งคำพิพากษาหรือคำตัดสินนั้นจะต้องได้กำหนดจำนวนหนี้ที่เป็นเงิน [Pecuniary Obligation] เหนือบุคคลธรรมดา มิใช่กรณีกำหนดหนี้เหนือประเทศสมาชิกประชาคม นอกจากนี้ หากเป็นกรณีที่คำพิพากษาหรือคำตัดสินที่นำมาร้องขอให้จดทะเบียนนั้น ได้มีการชำระเงินตามคำพิพากษาหรือคำตัดสินไปแล้วบางส่วน คำพิพากษาหรือคำตัดสินนั้น ยังคงสามารถนำมาจดทะเบียนเฉพาะในส่วนที่ยังมิได้ชำระหนี้กันก็ได้

วิธีการจดทะเบียน เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาหรือคำตัดสินที่อยู่ในขอบเขตของกฎหมายฉบับนี้ ต้องยื่นคำขอให้จดทะเบียนต่อศาลสูงของประเทศอังกฤษ โดยศาลสูงของประเทศอังกฤษไม่มีอำนาจที่จะใช้ดุลยพินิจของตนเองที่จะไม่รับจดทะเบียนคำพิพากษาหรือคำตัดสินดังกล่าว

ข้อจำกัดในการจดทะเบียน แม้ว่าศาลสูงของประเทศอังกฤษจะไม่มีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจในการรับจดทะเบียนคำพิพากษาหรือคำตัดสิน ดังกล่าวมาข้างต้นก็ตาม แต่หากเป็นกรณีที่ศาลยุติธรรมยุโรป [European Court of Justice] มีคำสั่งให้งดการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำตัดสินที่ได้รับการจดทะเบียนไปแล้วนั้นไว้ก่อน ศาลสูงของประเทศอังกฤษจะต้องจดทะเบียนคำสั่งของศาลยุติธรรมยุโรปดังกล่าว ซึ่งจะทำให้คำสั่งดังกล่าวมีผลเสมือนเป็นการสั่งงดการบังคับคดีของศาลสูงเอง และจะส่งผลให้ไม่มีการดำเนินการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีอยู่ในประเทศอังกฤษในระหว่างที่คำสั่งดังกล่าวมีผลใช้บังคับอยู่

อนึ่ง ในกรณีที่ภายหลังจากที่ศาลสูงของประเทศอังกฤษได้รับจดทะเบียนคำพิพากษาหรือคำตัดสินของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว ปรากฏว่าได้มีการชำระหนี้ทั้งหมดที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาหรือคำตัดสินดังกล่าว ศาลสูงของประเทศอังกฤษก็จะทำการเพิกถอนการจดทะเบียนคำพิพากษาหรือคำตัดสินดังกล่าวเสีย

ผลของการจดทะเบียน เมื่อศาลสูงของประเทศอังกฤษได้รับจดทะเบียนคำพิพากษาหรือคำตัดสินตามกฎหมายฉบับนี้แล้ว ศาลสูงจะต้องบอกกล่าวการจดทะเบียนคำพิพากษาหรือคำตัดสินนั้น ไปยังลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือคำตัดสินนั้น และคำพิพากษาหรือคำตัดสินซึ่งได้รับการจดทะเบียนตามกฎหมายฉบับนี้ด้วยจุดมุ่งหมายที่จะทำการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีอยู่ในประเทศอังกฤษ จะมีผลบังคับและอำนาจเพื่อประโยชน์ในการบังคับคดี เสมือนหนึ่งเป็นคำพิพากษาหรือคำตัดสินของศาลสูงของประเทศอังกฤษเอง

6. Civil Jurisdiction and Judgments Act 1982

พระราชบัญญัติปี 1982 นี้ ประเทศอังกฤษได้ตราขึ้นเพื่อเป็นการรองรับ The Convention on Jurisdiction and the Enforcement of Judgments in Civil and Commercial Matters 1968 ที่ประเทศอังกฤษได้ภาคยานุวัติเมื่อปี 1978 ดังที่ได้กล่าวถึงมาแล้วข้างต้น

การบังคับใช้พระราชบัญญัติ พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้ใน มาตรา 4 (1) ว่า ให้คำพิพากษาของประเทศภาคีในอนุสัญญาปี 1968 สามารถขยายขอบเขตการบังคับตามคำพิพากษาของประเทศดังกล่าวมาใช้บังคับคดีในประเทศอังกฤษได้ เมื่อได้มีการจดทะเบียนคำพิพากษานั้นในศาลสูงของประเทศอังกฤษ

ในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับตามคำพิพากษาของศาลในสหราชอาณาจักรด้วยกันเองนั้น มีข้อสังเกตว่า พระราชบัญญัติปี 1982 นี้กำหนดไว้ในมาตรา 54 ว่า ให้พระราชบัญญัตินี้เข้าแทนที่พระราชบัญญัติที่มีผลใช้บังคับอยู่ระหว่างสหราชอาณาจักร ถึง 2 ฉบับด้วยกัน คือ Judgments Extension Act 1868 และ Inferior Courts Judgments Extension Act 1882 ซึ่งได้กล่าวถึงมาแล้วข้างต้น และให้ใช้บทบัญญัติฉบับนี้แทน

ลักษณะของคำพิพากษาภายใต้พระราชบัญญัติ พระราชบัญญัติปี 1982 นี้ กำหนดไว้ในมาตรา 18 ว่า คำพิพากษาซึ่งอาจนำมาร้องขอต่อศาลสูงของประเทศอังกฤษให้รับจดทะเบียนคำพิพากษา ได้แก่ คำพิพากษาหรือคำสั่ง (ไม่ว่าจะใช้ชื่อเรียกว่าอย่างไร) ของศาลหรือสถาบันตุลาการแห่งประเทศภาคีในอนุสัญญาปี 1968 รวมตลอดถึงคำตัดสินของอนุญาโตตุลาการที่สามารถมีสภาพบังคับในลักษณะที่เหมือนกันกับคำพิพากษาของศาล โดยไม่จำกัดว่าคำพิพากษาหรือ

คำตัดสินดังกล่าวนั้น จะต้องเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับหนี้เงิน [Money Judgment] เท่านั้น เนื่องจากกรณีที่เป็นคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับหนี้เงิน [Non-Money Judgment] พระราชบัญญัติฯ 1982 นี้กำหนดให้สามารถนำมาร้องขอให้ศาลอังกฤษรับจดทะเบียนคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าวได้ด้วย แม้ว่าจะได้มีการกำหนดวิธีการดำเนินการที่แตกต่างกันออกไปบ้างก็ตาม ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไปเมื่อได้พิจารณาถึงเรื่องวิธีการจดทะเบียน

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติปี 1982 นี้จะไม่ใช้บังคับกับคำพิพากษาบางประเภท อันได้แก่ คำพิพากษาที่เกี่ยวข้องกับค่าอุปการะเลี้ยงดู ของ Magistrates's Court คำพิพากษาที่มีโชคตีแพ่ง คำพิพากษาที่เกี่ยวข้องกับคดีล้มละลาย การจัดการทรัพย์สินทางมรดก คำพิพากษาที่เกี่ยวข้องกับสถานะหรือความสามารถของบุคคล หรือการจัดการทรัพย์สินของนิติบุคคล นอกจากนี้ มาตรา 18 (7) ยังได้กำหนดว่า จะไม่ใช้บังคับแก่คำพิพากษาของศาลต่างประเทศซึ่งสามารถมีผลบังคับได้ด้วยการจดทะเบียนคำพิพากษตาม The Administration of Justice Act 1920 ส่วนที่ 2 และตาม The Foreign Judgments [Reciprocal Enforcement] Act 1933

วิธีการจดทะเบียน พระราชบัญญัติปี 1982 นี้กำหนดให้การจดทะเบียนคำพิพากษาของศาลต่างประเทศในประเทศอังกฤษ จะต้องเป็นการจดทะเบียนในศาลสูงของประเทศอังกฤษเท่านั้น ดังนั้น วิธีการดั้งเดิมที่อนุญาตให้มีการจดทะเบียนคำพิพากษาในศาลระดับต่ำลงมาก็คือ Inferior Court ตามพระราชบัญญัติปี 1882 จึงได้ถูกเลิกลี้ไปโดยปริยาย

อนึ่ง แม้ว่าจะได้มีการกำหนดให้คำพิพากษาซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับหนี้เงิน อาทิเช่น คำพิพากษาที่กำหนดถึงวิธีการบรรเทาความเสียหาย โดยไม่ได้มี

มาตรการให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาต้องชำระเงินให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาสามารถนำมาขอจดทะเบียนได้เช่นเดียวกับคำพิพากษาที่เกี่ยวกับหนี้เงิน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่พระราชบัญญัติปี 1982 นี้ ยังกำหนดวิธีการในการร้องขอจดทะเบียนไว้แตกต่างกัน กล่าวคือ กรณีที่เป็นคำพิพากษาเกี่ยวกับหนี้เงินนั้น พระราชบัญญัติปี 1982 นี้ กำหนดให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งประสงค์จะขอจดทะเบียน สามารถยื่นคำร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารของศาลซึ่งจะได้ทำการบังคับคดีตามคำพิพากษาที่เกี่ยวกับหนี้เงินนั้น [Administrative Officer] และกระบวนการวิธีดำเนินการต่อจากนั้นจะเป็นไปตาม Rules of Supreme Court Order 71 Rule 37 กล่าวคือ เจ้าหนี้ผู้ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนจะต้องนำคำพิพากษาซึ่งได้รับการรับรองสำเนาถูกต้องจากทนายความของผู้ยื่นคำร้องขอ [Applicant's Solicitor] มายื่นต่อสำนักงานกลาง [Central Office] ภายในเวลา 6 เดือน นับแต่วันที่มิคำพิพากษานั้น พร้อมกับ

1. เอกสารซึ่งแสดงให้ศาลอังกฤษทราบถึงจำนวนเงินและค่าใช้จ่ายที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาต้องชำระ อัตราดอกเบี้ย และระยะเวลาที่ตนเริ่มคำนวณดอกเบี้ยดังกล่าว
2. เอกสารซึ่งพิสูจน์ว่า ระยะเวลาอุทธรณ์คำพิพากษานั้นได้สิ้นสุดไปแล้ว และมีได้มีการงดหรือทุเลาการบังคับคดีตามคำพิพากษาดังกล่าวไว้
3. เอกสารซึ่งแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่อันเป็นปกติ หรือที่อยู่ล่าสุดของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเท่าที่ทราบ

ส่วนกรณีที่เป็นคำพิพากษาที่ไม่เกี่ยวกับหนี้เงินนั้น พระราชบัญญัติปี 1982 นี้กำหนดให้ต้องนำสำเนาคำพิพากษานั้นมายื่นขอจดทะเบียนต่อเจ้าพนักงานศาล [Master] * แห่งศาลซึ่งจะได้รับจดทะเบียนคำพิพากษานั้น และกระบวนการวิธีดำเนินการต่อจากนั้นจะเป็นไปตาม Rules of Supreme Court Order 71 Rule 38 กล่าวคือ เจ้าหนี้ผู้ยื่นคำร้องขอจะต้องนำคำพิพากษาซึ่งเป็นคำพิพากษาของศาลสูง ซึ่งได้รับการรับรองสำเนาถูกต้องและสลักหลังโดยหัวหน้าศาลสูงแห่งประเทศนั้น ก่อนที่จะนำมาร้องขอจดทะเบียนไม่เกิน 6 เดือน นอกจากนี้ยังต้องมีข้อความที่แสดงให้เห็นว่าคำพิพากษานั้นมีลักษณะครบถ้วนตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ในส่วนที่เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการร้องขอให้ศาลอังกฤษรับจดทะเบียนคำพิพากษา นั้น มาตรา 29 กำหนดว่า ผู้ร้องขอจะไม่ต้องวางเงินมัดจำสำหรับค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการร้องขอดังกล่าวต่อศาลอังกฤษ ด้วยเหตุผลเพียงว่าผู้ร้องขอมิได้มีภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลอังกฤษเท่านั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* ตำแหน่ง Master หมายถึง เจ้าพนักงานศาลซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดย Court of Equity มีอำนาจในการรับฟังคำให้การ และคำเบิกความ และจะต้องทำเป็นรายงานไปยังผู้พิพากษา ซึ่งหากผู้พิพากษาเห็นชอบ รายงานนั้นจะมีผลเป็นคำตัดสินคดีของศาลนั้นต่อไป

หากศาลสูงของประเทศอังกฤษได้รับคำร้องขอและตรวจสอบเอกสารของผู้ยื่นคำร้องขอแล้วพิจารณาเห็นว่า มีลักษณะครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติปี 1982 นี้แล้ว ศาลสูงของประเทศอังกฤษจะมีคำสั่งรับจดทะเบียนคำพิพาทดังกล่าว ซึ่งในคำสั่งรับจดทะเบียนดังกล่าวนี้ จะต้องระบุถึงระยะเวลาที่ลูกหนี้ตามคำพิพาทจะสามารถอุทธรณ์คำสั่งให้รับจดทะเบียนคำพิพาทนั้น โดยในระหว่างที่ระยะเวลาอุทธรณ์นี้ยังไม่สิ้นไป ศาลอังกฤษจะยังไม่ดำเนินการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพาทที่มีอยู่ในประเทศอังกฤษ ยกเว้นการดำเนินการมาตรการเพื่อปกป้องทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพาทเท่านั้น

ต่อจากนั้น ศาลอังกฤษจะต้องส่งหนังสือที่แสดงถึงการรับจดทะเบียนคำพิพาท ไปยังลูกหนี้ตามคำพิพาท ตามที่อยู่อันเป็นปกติหรือที่อยู่ล่าสุดเท่าที่ทราบ หรือสถานที่ประกอบธุรกิจ ของลูกหนี้ตามคำพิพาท หรือส่งไป ณ ที่ใดก็ตามที่ศาลอังกฤษจะพิจารณาสั่งเป็นอย่างอื่น ซึ่งในหนังสือที่ส่งไปยังลูกหนี้ตามคำพิพาทดังกล่าวนี้ จะต้องแสดงถึงรายละเอียดแห่งคำพิพาทซึ่งได้รับการจดทะเบียน คำสั่งให้รับจดทะเบียน ชื่อที่อยู่ของเจ้าหนี้ตามคำพิพาทซึ่งยื่นคำร้องขอให้จดทะเบียนคำพิพาท สิทธิของลูกหนี้ตามคำพิพาทที่จะอุทธรณ์คำสั่งรับจดทะเบียนคำพิพาทและระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์ดังกล่าว ซึ่งหากเป็นกรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพาทมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำนาจของศาลอังกฤษ ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์จะกำหนดไว้เป็นเวลา 1 เดือน นับจากวันที่ลูกหนี้ตามคำพิพาทได้รับหนังสือที่แสดงการรับจดทะเบียนของศาลอังกฤษ แต่หากลูกหนี้ตามคำพิพาทมิได้มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำนาจของศาลอังกฤษ ระยะเวลาดังกล่าวจะขยายเป็น 2 เดือน นับจากวันที่ได้รับหนังสือดังกล่าว (มาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติ)

ข้อจำกัดในการจดทะเบียน แม้ว่าศาลอังกฤษจะได้ออมรับจดทะเบียนคำพิพากษาของศาลต่างประเทศแล้ว แต่อาจมีบางกรณีที่ทำให้ศาลอังกฤษจำต้องเพิกถอนการจดทะเบียนคำพิพากษาดังกล่าวเสีย กล่าวคือ หากปรากฏในภายหลังว่า คำร้องขอของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษานั้นขัดแย้งกับบทบัญญัติในพระราชบัญญัติปี 1982 นี้ หรือในกรณีที่ประเด็นพิพาทในคำพิพากษานั้นได้มีคำพิพากษาของศาลหรือสถาบันตุลาการอื่น ซึ่งมีเขตอำนาจศาลเหนือคดีนั้น พิพากษากลับหรือแก้ไขจนกระทั่งไม่เป็นไปตามคำพิพากษานั้นที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษานำมาร้องขอให้ศาลอังกฤษรับจดทะเบียนไว้แล้วนั้น

ผลของการจดทะเบียน คำพิพากษาของศาลต่างประเทศซึ่งได้รับการจดทะเบียนแล้ว จะมีผลและสภาพบังคับเพื่อประโยชน์ในการบังคับคดี ตลอดจนกระบวนการดำเนินการภายหลังจากนั้น เสมือนหนึ่งว่าคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นเป็นคำพิพากษาของศาลสูงของประเทศอังกฤษเอง

2.4 ผลของคำพิพากษาของศาลต่างประเทศที่ศาลอังกฤษบังคับตามให้

จากแนวความคิดที่ประเทศอังกฤษยึดถือและยอมรับว่า คำพิพากษาของศาลต่างประเทศสามารถมีผลบังคับในประเทศอังกฤษได้ โดยกำหนดแนวทางเพื่อความมีผลดังกล่าวไว้ถึง 2 แนวทาง คือ ด้วยหลักเกณฑ์ตามคอมมอนลอว์ และด้วยกฎหมายลายลักษณ์อักษร ซึ่งแม้ว่าในแต่ละแนวทางจะมีวิธีการดำเนินการเพื่อให้คำพิพากษาของศาลต่างประเทศมีผลบังคับในประเทศอังกฤษที่แตกต่างกัน ดังรายละเอียดที่ได้ศึกษามาแล้วข้างต้น แต่ผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินการดังกล่าวมีลักษณะเป็นอย่างเดียวกัน กล่าวคือ

คำพิพากษาของศาลต่างประเทศที่ศาลอังกฤษยอมมีคำพิพากษาบังคับตามให้ และคำพิพากษาของศาลต่างประเทศที่ศาลอังกฤษรับจดทะเบียนแล้ว นั้น จะมีผลและอำนาจเพื่อประโยชน์ในการบังคับคดีเสมือนหนึ่งว่า คำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นเป็นคำพิพากษาของศาลอังกฤษเอง

ดังนั้น กระบวนการภายหลังจากนั้นจึงตกอยู่ภายใต้หลักกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการบังคับเพื่อให้เป็นไปตามคำพิพากษานั้น โดยอาศัยหลักกฎหมายภายในของประเทศอังกฤษเอง โดยเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นจะต้องดำเนินการตามกระบวนการบังคับคดีต่าง ๆ ตามระบบกฎหมายของประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีลักษณะเป็นขั้นตอนที่แยกต่างหากและเป็นอิสระจากกระบวนการนำคำพิพากษาของศาลต่างประเทศมาฟ้องต่อศาลอังกฤษหรือกระบวนการร้องขอจดทะเบียนคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ ที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้ดำเนินการมาก่อนหน้านี้ โดยเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศจะต้องทำการร้องขอต่อศาลอังกฤษอีกชั้นหนึ่ง เพื่อศาลอังกฤษจะได้ดำเนินการบังคับคดีให้ต่อไปได้

อนึ่ง แม้ว่ากระบวนการบังคับคดีตามระบบของกฎหมายอังกฤษ จะมีวิธีการในการบังคับคดีหลายวิธีการ ตามแต่ประเภทของคำพิพากษา แต่เนื่องจากในเรื่องที่กำลังทำการศึกษาอยู่นี้ เป็นกรณีที่คำพิพากษาของศาลต่างประเทศได้กำหนดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาชำระเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา เท่านั้น ดังนั้น ผู้เขียนจึงจะกล่าวถึงเฉพาะการดำเนินการบังคับคดีของประเทศอังกฤษในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการบังคับคดีตามคำพิพากษาที่กำหนดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาชำระหนี้เป็นเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเท่านั้น ซึ่งมีวิธีการในการบังคับคดีได้หลายวิธี อันได้แก่

1. การบังคับคดีต่อทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ตามหมาย Fieri Facias [Fi-Fa]
2. การอายัดสิทธิเรียกร้อง [Attachment of Debt]
3. การอายัดทรัพย์สิน [Sequestration of Property]
4. การบังคับตามคำสั่ง Charging Orders

ซึ่งผู้เขียนจะได้สรุปถึงแต่ละวิธีการต่าง ๆ ดังกล่าว ดังนี้คือ

1. การบังคับคดีต่อทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ตามหมาย Fieri Facias [Fi-Fa] ^{๑๑}

วิธีการบังคับคดีด้วยวิธีนี้นับได้ว่าเป็นหลักการใหญ่ของการบังคับคดีตามหนี้ในคำพิพากษาที่กำหนดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาชำระหนี้ที่เป็นเงินให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา อีกทั้งยังเป็นวิธีโดยทั่วไปที่ถูกนำมาใช้มากที่สุดอีกด้วย

สำหรับขั้นตอนในการบังคับคดีตามหมาย Fi-Fa นี้ จะกระทำโดยการยึดและขายทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งรวมถึงทรัพย์สินส่วนตัวทั้งหมดของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ตัวของธนาคาร (Bank-Note) เช็ค

98.D.B.Casson and I.H.Dennis.Odggers'Principles of Pleading and Practice in Civil Actions in the High Court of Justice. 22 th.ed.[London:Stevens & Sons,1981], p.310-311.

ตัวเงิน ที่สามารถค้นพบและสามารถนำออกขายได้ โดยในการนี้ พนักงาน บังคับคดี [Sheriff] มีอำนาจที่จะเข้าไปในบ้านหรือที่ดินของลูกหนี้หรือของ บุคคลที่สาม เพื่อยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ที่อยู่ในบ้านหรือที่ดินนั้น

อย่างไรก็ตาม พนักงานบังคับคดีไม่อาจยึดทรัพย์สินบางอย่างของ ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ อันได้แก่ สิทธิเก็บกินในที่ดิน ผลประโยชน์โดยชอบ ในที่ดิน สิ่งของอื่น ๆ ที่ติดอยู่กับที่ดิน เครื่องนุ่งห่มหลับนอนของลูกหนี้และ ครอบครั้ว ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ในทางการค้าของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

เมื่อพนักงานบังคับคดีได้ยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาดังกล่าว แล้ว ก็จะได้ทำการขายทรัพย์สินนั้น โดยวิธีการขายทอดตลาดต่อสาธารณะต่อไป

2. การอายัดสิทธิเรียกร้อง [Attachment of Debt]

การบังคับคดีด้วยวิธีการนี้ถูกกำหนดขึ้นโดยพระราชบัญญัติ ปี 1854 โดยกำหนดให้มีการอายัดหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือที่รู้จักกันทั่วไปว่า เป็น Garnishee Proceedings กล่าวคือเป็นการบังคับให้ลูกหนี้ของ ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแทนที่จะชำระ ให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่ง "สิทธิเรียกร้อง" ในความหมายของการ

บังคับคดีด้วยวิธีการนี้ หมายความว่ารวมถึงหนี้ที่จะถึงกำหนดชำระในอนาคตด้วย

เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งประสงค์จะอายัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษา จะต้องยื่นคำร้องขอเป็นลายลักษณ์อักษรต่อศาลอังกฤษ แสดงให้เห็นถึงจำนวนหนี้ตามคำพิพากษาที่ยังไม่ได้รับชำระจากลูกหนี้ตามคำพิพากษา และเชื่อว่ามิใช่หนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา (ซึ่งเรียกว่า The Garnishee) ที่ต้องชำระเงินให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นเงินจำนวนหนึ่ง พร้อมกับขอให้ศาลอังกฤษสั่งให้ลูกหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาผู้นั้น (ซึ่งเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาต้องระบุชื่อของบุคคลผู้นั้นไว้ในคำร้องขอด้วย) ชำระเงินนั้นให้แก่ตนโดยตรง ซึ่งในทางปฏิบัติแล้ว มักจะพบว่าลูกหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษามักจะเป็นธนาคารซึ่งลูกหนี้ตามคำพิพากษามีบัญชีเงินฝากอยู่

หลังจากนั้น ศาลอังกฤษจะได้ทำคำสั่งที่เรียกว่า "Nisi" เพื่อเรียกตัวลูกหนี้มาสอบถาม และหากลูกหนี้ไม่สามารถโต้แย้งหนี้ที่ตนมีอยู่กับลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ ศาลอังกฤษก็จะได้ทำคำสั่งเด็ดขาด [Garnishee Order Nisi]¹⁰⁰ ให้ลูกหนี้ผู้นั้นจ่ายเงินตามจำนวนที่เป็นหนี้กับลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาโดยตรง โดยคำสั่งดังกล่าวนี้จะมีฐานะเทียบเท่ากับคำพิพากษา และอาจก่อให้เกิดการบังคับคดีได้หากลูกหนี้ผู้นั้นไม่ยอมชำระเงินให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. การอายัดทรัพย์สิน [Sequestration of Property]¹⁰¹

วิธีการอายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษานี้เป็นการบังคับคดีตามหมายศาลที่เรียกว่า Writ of Sequestration โดยมีจุดประสงค์เพื่อป้องกันไม่ให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาจัดการอย่างใดอย่างหนึ่งกับทรัพย์สินของตนเอง และหากกรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นนิติบุคคล จะรวมไปถึงทรัพย์สินของกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ของนิติบุคคลนั้นอีกด้วย

ทรัพย์สินที่อาจถูกอายัดตามวิธีการนี้ รวมถึงการอายัดค่าเช่า สิทธิหรือประโยชน์ทั้งหมดอันเกี่ยวข้องกับที่ดินหรือสิ่งหาริมทรัพย์ที่ตั้งอยู่บนที่ดินนั้นด้วย โดยการอายัดนี้จะมีผลไปจนกว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะได้ปฏิบัติตามชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว ซึ่งหากในที่สุดลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ยอมชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว เจ้าพนักงานผู้อายัดทรัพย์สินนั้นจะนำทรัพย์สินที่ถูกอายัดนั้นออกขายต่อสาธารณะ แล้วส่งมอบเงินรายได้นั้นให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาต่อไป

4. การบังคับตามคำสั่ง Charging Orders¹⁰²

การบังคับคดีวิธีการนี้เป็นไปตามบทบัญญัติใน The Charging Orders Act 1979 โดยมีจุดมุ่งหมายให้เกิดการระดมเงินในทรัพย์สินของลูกหนี้

101. Ibid., p. 296-297.

102. Ibid., p. 294-295.

ตามคำพิพากษา โดยเป็นการสั่งเพื่อป้องกันมิให้มีการโอนหรือโยกย้ายทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ที่ถูกบังคับนั้น จนกว่าการบังคับคดีจะเสร็จสิ้น

ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ที่ตกอยู่ในข่ายที่จะถูกบังคับตามวิธีการนี้ได้แก่ ทรัพย์สินต่าง ๆ ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ตัวอย่างเช่น ที่ดิน ผลประโยชน์ในที่ดิน รวมถึงพันธบัตรรัฐบาล

อย่างไรก็ตาม มีข้อพิงสังเกตว่า แม้ว่ากฎหมายของประเทศอังกฤษจะได้กำหนดวิธีการบังคับคดีไว้หลายวิธีดังกล่าวกว่าข้างต้น แต่กฎหมายอังกฤษก็กำหนดไว้ด้วยว่า เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องเลือกและใช้แต่ละวิธีแยกจากกัน และหากเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาประสงค์จะทำการบังคับคดีด้วยหลายวิธีประกอบกันไป เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาก็จะต้องทำคำร้องขอแยกกัน และไม่อาจทำคำร้องขอบังคับเป็นการทั่วไปเพื่อให้ครอบคลุมทุกวิธีได้¹⁰³ แต่ทั้งนี้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาก็อาจดำเนินการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาดังวิธีมากกว่า 1 วิธีในขณะเดียวกันก็ได้ อีกทั้งยังสามารถที่จะทำการบังคับคดีต่อไปได้เรื่อย ๆ จนกว่าจะได้รับชำระหนี้ครบถ้วนตามจำนวนที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย